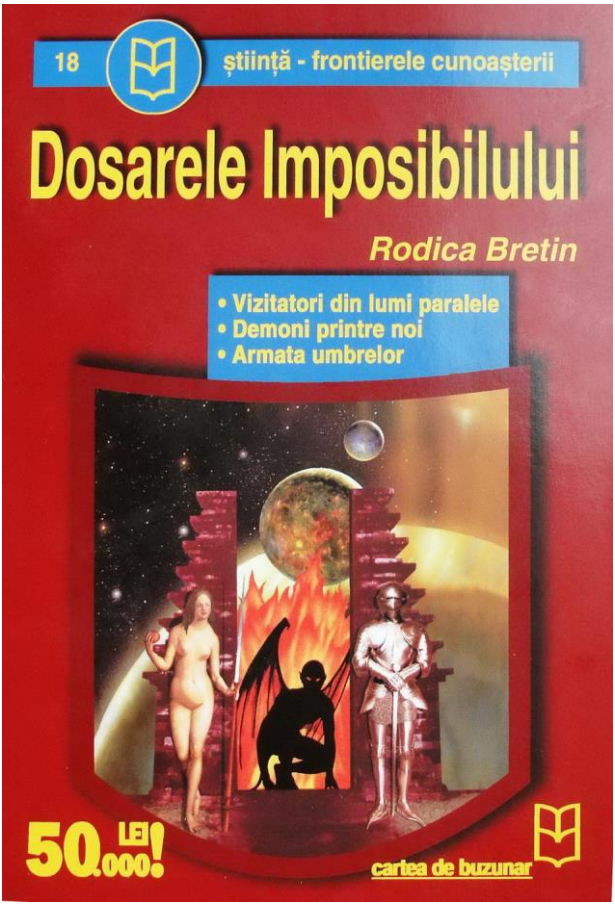

Dosarele Imposibilului
Rodica Bretin

Editura Cartea de buzunar
Coordonator: Dan Apostol
Coperta I: Cristian Dinu
Consultant redacţional: Tudor Octavian

Descrierea CIP a
Bibliotecii Naţionale a României

BRETIN, RODICA
Dosarele Imposibilului / Rodica Bretin
Bucureşti: cartea de buzunar
Bibliogr.
ISBN 973 – 8351 – 20-O
001.94
NDC Grup 2000 SRL

INTRODUCERE

Ce se află dincolo de lumea pe care o cunoaştem? Infinitul. Un univers sau mai multe, un puzzle spaţio-temporal, cu fiinţe şi civilizaţii atât de esenţial străine înţelegerii umane, încât nici măcar nu ni le putem imagina.

Întrebări, ne-am pus întotdeauna.

Răspunsurile au sosit, uneori, din Neştiut, strălucind pe cerul Scoţiei în mirajul „oraşului de cristal" al legendarilor Finn Folk. Alteori au venit vânătorii de oameni – nevăzuţi, asemeni „fiarei" din Vijayanagar, ori arătându-se fără teamă, ca „diavolul" înaripat din New Jersey şi carnosaurianul huma-noid din Cornwall…

Ei au găsit calea spre această lume. Aceeaşi sau, poate, alta decât cea pe care au păşit atâţia marinari, aviatori, soldaţi – nimeriţi accidental în locul şi la vremea deschiderii unei porţi între dimensiuni. Poarta prin care răbufneşte fluviul ce aduce cu el făpturi şi nave misterioase, luând în schimb corăbii, avioane, trenuri, care de luptă, într-un flux-reflux fără de sfârşit, fără de început, la fel de vechi ca însuşi Timpul.

Nemesis al nostru, al tuturor, Timpul pare a curge într-un singur sens: înainte, mereu mai repede, mai nepăsător. Şi totuşi…

În asfinţiturile sângerii, corabia *Olandezului Zburător* îşi arată catargele pe mările lumii, hoarde mongole cutreieră din nou stepele Asiei, un *Spitfire* îşi anunţă victoria veche de două decenii pe Biggin Hill, aeroportul fantomelor uitate. La Dieppe sau în Anglia armate de umbre se înfruntă în războaie eterne, în Flandra arcaşi medievali răstoarnă sorţii unei bătălii purtate în 1914, iar zeppeline spectrale vin să bombardeze Londra după douăzeci de ani de la Marele Război…

însă toţi trec în grabă prin vremurile mereu mai străine lor, mai înfricoşătoare, căutând prin milenii, poate un suflet-pereche, poate împlinirea unui destin aparte.

Sunt asemenea întâmplări doar halucinaţii, coşmaruri, excese de fantezie? Sunt urmele fizice lăsate de cei care vin sau pleacă simple coincidenţe, farse regizate amănunţit şi fără sens, pot fi ele prozaic explicate?

Am explorat, oare, toate fruntariile, am găsit toate răspunsurile, am aflat tot ce era de aflat? Sau ne este frică de ceea ce se ascunde în afara zidurilor fragilei noastre citadele, clădite din cotidian, convenţional şi ignorantă?!

Exorcizându-ne spaimele, am ajuns să vedem supranaturalul, paranormalul oriunde? Sau refuzăm să gândim, să căutăm mai departe Cheia Neştiutului?

Frontiera cunoaşterii umane *trebuie* să rămână deschisă; nu inhibiţiile, nu părerile preconcepute, nu autorităţi şi instituţii sunt chemate să o traseze. Căci, aşa cum spune Sherlock Holmes, „când ai eliminat imposibilul, ceea ce rămâne, oricât de improbabil, trebuie să fie adevărul”.

LUMI PARALELE

Turnurile zeilor – Demoni printre noi – Monştrii de Dincolo – Ultima frontieră – Imposibila întoarcere

TURNURILE ZEILOR

În după-amiaza de 27 ianuarie 1840, de pe ţărmul estic al Insulei Sanday (Arhipelagul Orkney, Scoţia) a fost vizibilă deasupra Mării Nordului, timp de zece minute, imaginea unui „oraş straniu, cu clădiri asemeni unor mănunchiuri de turnuri hexagonale. Unele erau trans –, lucide, altele opace, dar toate străluceau în soare, cu irizaţii albastre, verzi şi violete. Localnicii spuneau că li se arătase cetatea de cristal a misterioşilor «Finn Folk»…”

Apărută în presa britanică, ştirea a trecut aproape neobservată. Paginile ziarelor erau pline de articole despre căsătoria Reginei Victoria cu Prinţul Albert de Saxa-Coburg, ce avea să fie celebrată la Londra (10 februarie 1840), şi nimeni nu a dat importanţă incidentului din Insula Sanday… O metropolă în înalturi, cu ansambluri prismatice

având forma şi transparenţa cristalelor de turmalină? Ce altceva putea fi decât o halucinaţie?

Însă oraşul-fantomă nu voia să rămână ignorat. Şaptesprezece ani mai târziu s-a ivit iarăşi pe cerul insulei, timp de trei ore. De data asta l-au văzut sute de martori (dintre care unii îl observaseră şi prima oară), iar fenomenul a fost descris identic: toate edificiile aveau suprafeţe, muchii şi colţuri de o regularitate ce evoca perfecţiunea unui sistem cristalin. O aglomerare de monoliţi-turnuri, cu străzi, poduri şi pasaje ascunse în labirintul imenselor coloane…

Ce au zărit locuitorii din Sanday? Un miraj? Puţin probabil. Chiar dacă atmosfera rece a Scoţiei ar fi întrunit, prin absurd, extremele condiţii sahariene, văzduhul trebuia să reflecte un peisaj real, nu un megalopolis de hexagoane-columnă, un „haos ordonat", contrazicând orice logică arhitecturală!

Pe Pământ nu există oraşe de cristal. Şi totuşi, imaginea nu le era complet străină celor din Highland. Apariţia din înalturi nu evoca un loc anume ci un mit, la fel de vechi ca istoria lor.

Anii 450 – 600 d.Hr. reprezintă perioada constituirii pe teritoriul Scoţiei a patru regate: al picţilor în nord; al scoţilor veniţi din Irlanda în vest; al britanilor în Strathclyde şi cel al lui Iona în Bernicia. Însă legendele picţilor coboară mai adânc în timp, menţionând ajutorul primit de căpeteniile lor în

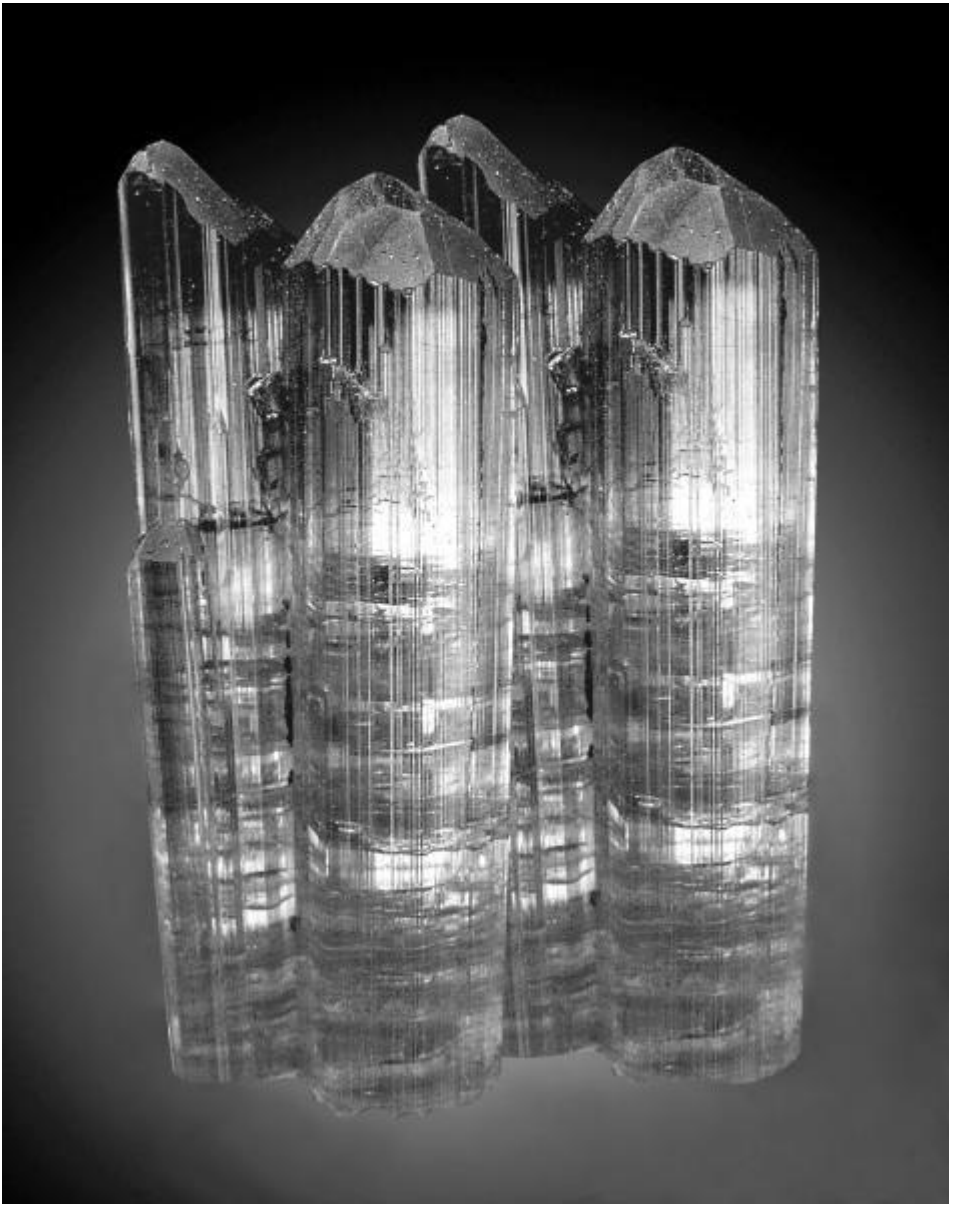

Cristale de turmalină din Minas Gerais, Brazilia. Aşa a fost descris «oraşul din nan văzut de pe Insula Sanday (Scoţia) în 1840 şi 1857 (colecţia autoarei).

1500 î.Hr. de la „un popor care venea dinspre Extremul Nord în nişte uriaşe corăbii zburătoare”. Atlanţi? Aceştia cunoşteau multe din tainele Universului – nu şi zborul, considerat atributul unei protocivilizaţii anterioare lor: hyperboreenii.

Hyperboreea se situa, potrivit tradiţiei, în regiunile arctice, întinzându-şi stăpânirea între Cercul Polar de Nord şi Paralela 80, zonă ce cuprindea Arhipelagurile Novaia Zemlea, Franz Josef şi Spitzbergen, Insulele Jan Mayen, Islanda, Groenlanda şi. O parte din actuala Canada, între Insulele Baffin şi Victoria.

Să fi fost oraşul de cristal o proiecţie *în timp* a unuia dintre mega-lopolisurile hyperboreene? Dar legendele picţilor afirmă că ei au intrat în *contact nemijlocit* cu această protocivilizaţie care, teoretic, dispăruse acum peste o sută de mii de ani!

Glaciaţia Würm (120.000 – 25.000 î.Hr.) a însemnat declinul hyperboreenilor, aşa cum o serie de evenimente geologice (erupţii vulcanice şi transgresiuni marine la scară globală) au dus la scufundarea Atlantide! (9 560 î.Hr.). Oricât de extinsă sau de avansată, nicio civilizaţie nu ar supravieţui unei catastrofe planetare – decât printr-un exod în spaţiul cosmic sau… într-o altă dimensiune. Izbutiseră hyperboreenii – dacă într-adevăr au existat – să se refugieze într-un univers paralel compatibil cu al nostru? Au găsit mai târziu „porţi” prin care să se poată întoarce şi urmări evoluţia lumii ce fusese cândva şi-a lor?

Conceptul arhitectural şi materialele de construcţie ale „oraşului de cristal” sunt prea străine spiritului civilizaţiei noastre pentru a-i aparţine în vreun fel – în trecut sau în viitor… Şi atunci de unde provenea „holograma” apărută pe cerul Insulei Sanday? De la hyperboreenii pe care exilul i-a îndepărtat de tiparele accesibile înţelegerii noastre? Sau apariţiile din 1840 şi 1857 nu au fost decât interferenţe întâmplătoare cu o altă dimensiune?

Unele întrebări sunt sortite să rămână fără răspuns. Altele însă, pot primi confirmări neaşteptate şi tulburătoare… Dacă scoţienii au crezut că recunosc metropola străvechilor aliaţi şi protectori, Finn Folk, zigguratul germanului Helmuth Müller a fost identificat opt ani mai târziu şi la sute de kilometri distanţă de locul primei semnalări.

Uruk, 16 martie 1905. Helmuth Müller a ieşit din cort ca-n fiecare dimineaţă, ridicându-şi ochii spre zarea unde, dincolo de şantierul arheologic, aburul zorilor vălurea peste câmpia cu ierburi uscate a Mesopotamiei.

Turnurile zeilor

Atunci l-a văzut: un ziggurat imens, şapte etaje piramidale de piatră, cel de la bază având latura de aproape un kilometru… Dar, în lumina confuză, contururile rămâneau incerte, proporţiile înşelătoare. Savantul german s-a smuls din încremenire, pornind spre turnul al cărui vârf părea – printr-un ciudat efect vizual – sculptat în azurul cerului. Pe măsură ce se mărea, imaginea devenea neclară, până când, sub strălucirea soarelui ce răsărise, întregul edificiu şi-a pierdut consistenţa, topindu-se treptat în văzduh.

Müller şi-a notat viziunea în jurnalul său, descriind-o cu meticulozitate. Departe de a fi intimidat de stranietatea întâmplării, era convins că aceasta anunţa iminenţa unei descoperiri epocale: un ziggurat de dimensiunile unui munte!

N-avea să fie aşa. Echipele care au făcut săpături în locul indicat de Müller nu au dezgropat decât vase de ceramică şi podoabe de bronz. Dezamăgit, arheologul şi-a reluat cercetările în vechiul perimetru, resemnându-se să reconstituie planul cetăţii printr-o muncă laborioasă şi lipsită de glorie, căreia îi dedicase deja patru ani din viaţă…

Situat pe malul stâng al Fluviului Eufrat, Uruk a fost unul din centrele arhitecturale, culturale şi religioase ale Sumerului. Civilizaţia dezvoltată în anii 3.500 – 2000 î.Hr. În sudul teritoriului dintre Tigru şi Eufrat a constituit baza unor mari culturi din Mesopotamia, mai ales cea a Babilonului. Oraşele-state (Nippur, Eridu, Uruk, Ur, Lagash, Larsa, Umma) au perpetuat creaţiile sumerienilor, transmiţându-le umanităţii: scrierea cuneiformă, un calendar anual extrem de precis, coduri de legi, sisteme filosofice, opere literare şi artistice remarcabile (printre care statuia „Doamna din Uruk"). Religia lor era politeistă, iar zeul dominant al pantheonului varia de la un oraş la altul: Anu (Uruk), Enlil (Nippur), Marduk (Babilon).

În „Epoca Uruk" s-au ridicat numeroase palate, temple şi

primele zig-gurate. Să fi fost turnul piramidal văzut de Helmuth Müller unul dintre ele?... Nu la o asemenea scară. Ansamblurile arhitecturale din Uruk erau remarcabile, însă nu aveau monumentalitatea celor din Babilonul pe care îl descoperea un alt arheolog german, rival al lui Müller: Robert Koldewey.

Deşi şcoala germană de arheologie a apărut ulterior celor franceză şi engleză, realizările ei au ajuns în scurt timp să se egale" în; 1935, Irakul era o provincie a Imperiului Otoman, cu care Germania ave. ei am privilegiate, înlăturând competiţia britanicilor. Finanţate de guverne (direct sau prin intermediul unor societăţi, fundaţii ori institute), expediţiile ştiinţifice de la începutul secolului XX serveau în egală măsură progresul omenirii şi... spionajul. Informaţiile strategice, politice şi economice furnizate de arheologi, geografi sau botanişti erau preţuite mai mult ca descoperirile propriu-zise, fiind considerate secret de stat până când datele puteau fi exploatate la adevăratul potenţial.

„Viziunea" unui gigantic ziggurat nu era nici importantă, nici secretă. Helmuth Müller a scris despre ea imediat după întoarcerea în patrie, publicându-şi însemnările şi o schiţă a turnului în câteva ziare din Berlin, după ce singura revistă de arheologie a refuzat să le reproducă, considerând încercarea lui Müller de a „legitimiza o iluzie" ca pe o ofensă la adresa sobrietăţii şi corectitudinii spiritului ştiinţific german. Peste opt ani însă, „zigguratul-fantomă" avea să capete un nume şi o identitate deja celebre: Turnul Babel.

Potrivit „*Genezei*", seminţiile adunate în Câmpia Shinear după Potop au hotărât să clădească un turn care să ajungă la Ceruri. Iahve i-a oprit pe oameni de la acea înfăptuire prea cutezătoare „încurcându-le limbile". Pentru că nu se mai puteau înţelege, constructorii au abandonat lucrările. Turnul rămas neterminat a fost numit „Babel", iar oraşul din jurul lui, Babilon.

În Babilon a existat într-adevăr un ziggurat datând dinaintea babilonienilor, de origine necunoscută, restaurat de Regele Nabopalassar (625 – 605 î.Hr.), întemeietorul dinastiilor chaldeene, şi de fiul său, Nabucodonosor al II-lea (605 – 562 î.Hr.), ale cărui victorii militare au impus hegemonia Noului Babilon în Orientul Apropiat.

Nabucodonosor al II-lea a întărit zidurile oraşului (înalte de 12 metri şi având 19 kilometri lungime), dublându-le cu o centură exterioară care să protejeze populaţia rurală din împrejurimi. A transformat Babilonul într-o fortăreaţă inexpugnabilă, refăcându-i şi porţile, devenite adevărate monumente arhitecturale (cea de nord, dedicată zeiţei Ishtar, era decorată cu 575 de basoreliefuri animaliere). În centrul oraşului, colosalul patrulater al palatului regal – înalt de 30 metri – era legat de o construcţie piramidală ce va fi considerată una din cele şapte minuni ale Antichităţii: grădinile reginei Semiramida. Vegetaţia lor luxuriantă, cultivată pe terasele în trepte irigate artificial, trebuie să fi constituit un contrast şocant cu peisajul deşertic din jurul zidurilor exterioare… Babilonul avea cincizeci de edificii consacrate diverselor zeităţi, cel mai frecventat fiind al zeiţei Ishtar, unde fiecare femeie din oraş trebuia să se ofere, o dată în viaţă, unui străin, ca o ofrandă adusă fertilităţii.

Turnurile zeilor

Principalul edificiu religios rămânea totuşi cel al zeului Marduk, a cărui statuie de bronz aurit îi veghea intrarea. Templul se afla lângă un ziggurat uriaş, compus din şapte etaje de formă piramidală, având baza descrescătoare spre vârf. „Turnul zeului Marduk" era însă mult mai vechi decât templul, decât orice altă clădire. O inscripţie din vremea lui Nabopalassar nu limpezeşte cu nimic enigma: „Marduk mi-a poruncit să-i adâncesc fundaţiile până în lumea subterană şi să-i fac acoperişul să ajungă la cer", în perioada lui Nabucodonosor al II-lea (care a finalizat lucrările de restaurare) turnul măsura o sută de metri înălţime. „Babilonul depăşeşte în grandoare toate oraşele din lumea cunoscută", scria Herodot (484 – 420 î.Hr.). Istoricul grec a văzut zigguratul ruinat, aşa cum arăta în 460 î.Hr., consemnând legenda potrivit căreia zeul Marduk îşi vizita soţia (o virgină aleasă dintre frumuseţile babiloniene) într-o încăpere de la etajul superior al edificiului numit Eternenanki, „Casa dintre Pământ şi Cer".

Zigguratul Eternenanki a avut o soartă tragică, în 539 î.Hr., Nabonide, ultimul rege babilonian, a fost învins de Cyrus. Căzut sub dominaţie persană, Babilonul s-a răsculat în 482 î.Hr., însă revolta a fost înăbuşită brutal, printre represaliile ordonate de Xerxes fiind şi

distrugerea parţială a monumentului.

Inventatori ai Astrologiei, capabili să prevadă acum 2.500 de ani o eclipsă de Lună, babilonienii nu au ştiut ce le va rezerva viitorul. Chiar dacă ei au pierit, realizările lor – Zidurile Crenelate, Palatul Regal, Poarta zeiţei Ishtar, Grădinile suspendate ale Semiramidei – le vor supravieţui, posteritatea incluzându-le pentru eternitate în memoria umanităţii.

Concepţia zigguratului Eternenanki nu le aparţinuse însă babilonienilor… în 331 î.Hr., când şi-a stabilit capitala în oraşul lor, Alexandru cel Mare a vrut să restaureze din nou turnul, fiind silit să renunţe la proiect din cauza unor dificultăţi insurmontabile. Mai târziu, edificiul avea să servească drept carieră pentru construcţiile din jur. Redus la fundaţiile acoperite apoi de o clădire ridicată peste ele, „Turnul Babel" a părut să dispară din scena istoriei.

Dar un mit primordial al omenirii nu poate pieri cu atâta uşurinţă, între secolele XVII şi XIX, numeroşi exploratori occidentali au făcut cercetări pe întreg teritoriul Mesopotamiei, încercând să localizeze „T. unul Babei după referirile lui Herodot. N-a reuşit decât arheologul german Robert Koldewey.

În 1896, Koldewey stabilea coordonatele anticului oraş Babilon. Au urmat optsprezece ani de săpături asidue, ducând la rezultate ce aveau să depăşească orice aşteptări. Dezgropată dintre ruine în 1902, Poarta zeiţei Ishtar a fost reasamblată la Berlin, din cele 57.000 de cărămizi trimise în 1905, din Irak. Iar în 1913, arheologul german a descoperit ceea ce lumea căutase aproape trei secole, zadarnic: „Turnul Babel".

Se ştia acum unde se afla celebrul Eternenanki, nu şi *cum* arăta. i Cercetări ulterioare au demonstrat existenţa în interiorul său a trei scări: două laterale şi una centrală, perpendiculară pe structura fundaţiei. Potrivit descrierilor lui Herodot, ultimul etaj era din cărămizi acoperite cu un email albastru strălucitor, creând impresia că turnul se pierde în nesfârşirea cerului… Deşi excavaţiile şi studiul inscripţiilor începeau să contureze o imagine apropiată de realitate, abia în 1980 fotografia fundaţiei (parţial ascunsă), luată de un satelit sovietic Soiuz, a adus dovada incontestabilă: edificiul era pătrat şi nu

rotund, aşa cum apărea în reprezentările pictorilor renascentişti. Eternenanki avea latura bazei de 91, 55 m şi era conceput din şapte trunchiuri de piramidă, etajele retrăgându-se succesiv – adică identic arhitectural cu zigguratul care-i apăruse arheologului Helmuth Müller în Uruk, cu opt ani înainte ca Robert Koldewey să descopere „Turnul Babel”!

„Turnul Babel”, detaliu dintr-o reproducere după tabloul pictat de Pieter Bruegel în 1563 şi aflat la Muzeul Beuningen din Rotterdam.

Mai veche decât orice clădire în trepte din Mesopotamia, „Casa dintre Pământ şi Cer” era, probabil, primul ziggurat construit de oamenii Orientului Mijlociu. A fost o inspiraţie de moment, creaţia unui arhitect de geniu trăind în mijlocul populaţiilor de agricultori?

Poate cineva, cândva, văzuse un edificiu structurat după *altfel* de tipare… Avuseseră ctitorii „Turnului Babel" o „viziune" ce le slujise drept model pentru un monument cum nu se afla pe atunci în Orientul Mijlociu?

Dacă martorii apariţiei „oraşului de cristal" nu puteau decât să privească şi să se minuneze, premergătorii babilonienilor au făcut ceva mai mult. Poate că întâi au fost înfricoşaţi ori s-au izbit cu fruntea de ţărână înaintea miraculosului. Dar nu au închis ochii şi, când groaza li s-a prefăcut în revelaţie, au încercat să clădească la rândul lor ceva pe potrivă…

Însăşi legenda „Turnului Babel" este o parabolă a spiritului uman. Nimic nu-i prea mult, prea sus, prea departe; nici măcar Raiul!

La fel ca hyperboreenii, zeii s-au refugiat pe tărâmuri inaccesibile, iar monumentele închinate slavei lor s-au năruit, măcinate de ploi şi de vânturi… După multe milenii, Aventura Cunoaşterii, începută şi în umbra Turnului Babel, ne-a dus dincolo de cerul Terrei. Cum alte dimensiuni ne sunt deocamdată interzise, nu ne rămâne decât să primim ce vine de acolo, câteodată cu spaimă, adesea cu neîncredere, dar totdeauna cu fascinaţie.

DEMONI PRINTRE NOI

Începând cu zorii lui 8 februarie 1855, locuitorii din Devonshire (Anglia) au găsit aproape zilnic, timp de trei luni, zeci de şiruri ale unor urme de copită (măsurând 10 cm lungime şi 7 cm lăţime) dispuse la 20 cm una de alta. Şirurile, conţinând amprente singulare, succesive (ca şi cum animalul avea numai un picior) traversau câmpii şi crânguri, întinzându-se pe 150 km, fără să ocolească vreun obstacol sau să se abată din drum. Unele şiruri se opreau la baza unui zid de cinci metri înălţime, pentru a porni din nou pe partea cealaltă, de parcă făptura l-ar fi trecut dintr-un salt. Altele stopau abrupt pe un mal al estuarului Râului Exe, continuând pe celălalt mal, la 3, 5 km distanţă, într-un punct paralel cu locul unde dispăruseră. Era o iarnă extrem de aspră în Devonshire şi niciun animal din fauna locală nu ar fi putut parcurge asemenea distanţe pe un ger de – 15°C…

Ştirea a ajuns la Londra, fiind publicată în marele cotidian „*London Times*" (16 februarie). Dar ceea ce a stârnit cu adevărat

interesul publicului a fost regularitatea şi amploarea fenomenului, aşa cum consemna „*Illustrated London News*" în numărul din 24 februarie 1855:

„Misteriosul vizitator a trecut prin cele mai multe curţi, grădini sau străzi ale satelor şi oraşelor din zonă, neocolind fermele izolate, în toate parohiile, urmele se disting clar în zăpadă, au dimensiuni egale, iar pasul păstrează aceeaşi lungime. La perfecta aliniere şi similitudine a urmelor se adaugă încă un element: zăpada în care s-au imprimat nu pare strivită în interiorul lor, ci decupată sau evaporată ca şi cum a atins-o un fier înroşit în foc".

Reacţia oamenilor de ştiinţă? „Demonul din Devonshire" *trebuia* să fie o farsă care exploata credulitatea provincialilor, încă tributari superstiţiilor medievale… Dar cine ar fi alergat sute de kilometri în fiecare noapte, pe ger sau ninsoare, numai ca să lase nişte amprente măsluite? Şi de ce nu se descoperiseră niciodată *urmele falsificatorilor* lângă cele de copită? Cum rapoartele se înmulţeau, negarea a fost înlocuită cu „ipoteze" ce forţau o rezolvare „raţională".

S-a sugerat că era un cangur scăpat de la o grădină zoologică – însă cangurii nu rezistă la ger, sar pe două picioare odată şi nu au… copite, în plus, singurii canguri din Anglia acelui deceniu se găseau la Secţiunea Zoologică din cadrul Royal Bothanical Garden din Londra, de unde nu lipsea nicij unul! Paleontologul Richard Owen (descoperitorul păsării Mea) a emis o! explicaţie dezamăgitoare pentru reputaţia sa ştiinţifică: era vorba de nişte oi înfometate ce rătăceau, pierdute de turmă… Şi „părerile avizate" au continuat: erau urme de măgari, capre, vidre, şobolani, broaşte… poate chiar ale unui om cu un picior de lemn!

Dezbaterea „academică" a durat trei luni – timp în care, în Devonshire, amprentele continuau să apară, noapte de noapte. La sfârşitul lui aprilie, odată cu zăpada, au dispărut şi urmele – sau nu au mai fost atât de vizibile – iar locuitorii care le văzuseră şi atinseseră au preferat să le uite. Presa a trecut la alte subiecte de senzaţie şi nimeni nu s-a mai interesat de caz, nici n-a făcut legătura cu altele, similare, consemnate de-a lungul istoriei.

O cronică japoneză aminteşte că, în anul 929 d.Hr., inexplicabile şiruri de urme ale unei singure copite au apărut în curţile şi grădinile

palatului imperial din Kyōto. Călugărul benedictin d'Epernay (Flavellus) descrie amprente asemănătoare lăsate de „demoni" în Franţa anului 943, în timpul unei furtuni cumplite, în 1065, locuitorii din Scarborough (Anglia) aveau să descopere în împrejurimile oraşului şiruri de urme ale unui animal unicopitat. Abatele Ralph de Coggeshall consemna în cronica sa două astfel de evenimente, petrecute în York, unul în timpul domniei regelui Richard Inimă de Leu (1189 – 1199) şi celălalt în 1205, în ambele fiind vorba de am-l prente egale şi foarte regulate.

În 1840, exploratorul britanic James Ross a găsit şiruri de asemene urme pe Insula Kerguelen, unde nu trăia niciun animal copitat. La 14 martie 1840, ziarul „*London Times*" menţiona şiruri de amprente similare, întinzându-se pe câţiva kilometri, în apropierea localităţii Glenorchy (Scoţia), iar îi aprilie 1855, „*Illustrated London News*" publica relatarea unui coresponden german care semnala un caz identic, întâmplat în Galitzia. Şiruri de urmeale unor stranii făpturi unicopitate au fost găsite în Noua Zeelandă (1886), New Jersey (SUA – 1908), Belgia (1945), din nou Devonshire (1950), Scoţia (1952) şi… pe coastele Vulcanului Etna (Sicilia – 1970).

În niciunul dintre cazuri nu s-a putut demonstra falsificarea amprentelor. „Cea mai bună dovadă a vicleniei diavolului", spunea Charles Baudelaire, „este faptul că ne-a convins de inexistenţa sa". Era vizitatorul din Devonshire un demon ce privise lumea noastră secole la rând, cu maliţie, de pe cornişa unei catedrale gotice, până ce, eliberat din închisoarea-i de piatră, a pornit să colinde Anglia victoriană?

O creatură care nu face parte din speciile terestre trebuie să vină de *undeva*. Dar de unde? Dintr-o enclavă a Spaţiului şi Timpului, zămislitoare de monştri ce caută o cale, un tunel, o poartă de trecere spre alte dimensiuni? Şi ce *sunt* aceşti „demoni"? Rapoarte şi consemnări despre făpturi ce nu par să aparţină lumii noastre, vin de pe toate continentele şi din cele mai vechi timpuri.

O asemenea menţionare este cea a „fiarei din Vijayanagar" şi datează de acum patru sute cincizeci de ani.

India secolelor X-XVII: o civilizaţie milenară, dormitând în umbra gloriei trecute, atacată din toate părţile de arabi, turci, mongoli,

persani, afghani, portughezi, francezi, englezi… însă disensiunile interne, luptele dintre sultanatele din Dekkan (în sud) şi invaziile mongole care zguduiau celelalte formaţiuni statale musulmane (în nord) au dus la apariţia unei puteri hinduse ce a cristalizat rezistenţa rajputanilor: regatul Vijayanagar (1336 – 1565), având capitala în oraşul cu acelaşi nume, întemeiat de Vira Ballala al III-lea în 1336. Vreme de două secole şi patru dinastii, Vijayanagar (actualul Hampi) a prosperat, devenind centrul cultural, politic şi religios al hinduşilor din întreg subcontinentul.

Atingând apogeul în timpul domniei lui Krishna Deva Raya (1509 – 1530), regatul începe să decadă, până când, după marea bătălie de la Talikota (5 ianuarie 1565), terminată cu o dezastruoasă înfrângere a hinduşilor, armatele aliate ale sultanatelor din Dekkan cuceresc şi capitala Vijayanagar, masacrând sau luând în robie întreaga populaţie.

Cu fiecare poartă spartă, cu fiece turn dărâmat, unul dintre învingători, prinţul Babar, vedea apropiindu-se clipa îndelung aşteptatei răzbunări personale: să o captureze şi să o execute în piaţa oraşului pe Lakhmaya, fiica suveranului rajput care îi respinsese oferta de alianţă. De altfel, prinţesa hindusă focalizase ura armatei musulmane, luptând împreună cu garnizoana pe zidurile exterioare, apoi pe străzi, în retragerea spre ultimul bastion de rezistenţă hindus: palatul regal.

După cinci zile şi nopţi de asediu, supravieţuitorii, conduşi de Lakhmaya, au fost siliţi să se refugieze în subterane. Babar şi oamenii lui i-au urmat, răpunându-i unul după altul în coridoarele şi sălile de granit, până ce n-a rămas decât Lakhmaya, rănită, dar refuzând să se predea.

Urmarea… a trecut din istorie în legendă. Cum absenţa lui Babar se prelungea, tatăl său, sultanul Jamal a trimis soldaţii „gărzii de bronz" (Shamruzj să-l caute. Aceştia au găsit o sală plină de trupuri sfârtecate şi, în mijlocul lor, cadavrul oribil mutilat al lui Babar. Atât. Nicio prinţesă, vie sau moartă. J Dar pe podea, pe pereţi se vedeau urmele însângerate ale unor labe uriaşe] ca de tigru. Ce fiară era aceea? Şi pe unde ieşise din sala cu o singură poartă] care dădea în coridoarele

cucerite de musulmani?

Straniul episod a fost consemnat de cronicarul persan Mohammed

Kasim Ferishtah (1550 – 1626) în *„Istoria creşterii puterii mahomedane în India”.*

şi de Fernio de Garza, cronicar din Goa (centrul posesiunilor portugheze din India, începând cu anul 1509).

De Garza şi-a adăugat propriile păreri. Prinţesa hindusă, credea el dăduse drumul unor tigri pe care ultimul rege din Vijayanagar îi ţinea în subteranele sale; întărâtate de zgomotele luptei şi de mirosul sângelui, a malele au sfâşiat tot ce le stătea în calea spre suprafaţă.

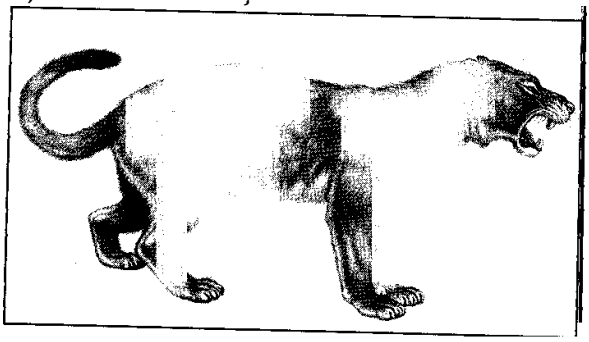

„Leul peşterilor” (Panthera le-o spelaea), *cea mai impunătoare f elină care a trăit vreodată pe Jena, a dispărut la începutul erei noastre. La 4, 5 m lungime şi 450 kg greutate, era mai mare decât tigrul siberian* (Panthera tigris al taica), *colosul f elinelor actuale. Dar, după urmele lăsate, „tigrul din Vijayanagar” depăşea considerabil talia „leului peşterilor”* (*arhiva Dan Apostol*).

Persanul Ferishtah s-a dovedit mai circumspect ori, poate, mai bine informat. Existase, într-o perioadă anterioară asediului, un zvon niciodată „confirmat oficial”, privind o creatură care omora condamnaţii azvârliţi în temniţele palatului regal din Vijayanagar. Nimeni nu ştia cum arată „călăul”, iar cei care aveau ocazia să afle nu mai apucau să povestească ce… *nu* văzuseră! Singurul supravieţuitor, scos de gărzi cu minţile rătăcite de groază, a apucat să dezvăluie însă o parte din cumplitul secret.

Nu-şi amintea prea multe: lumina tremurătoare a torţelor,

oamenii strângându-se laolaltă ca să se apere… – de ce anume? Nu desluşeau nimic în jur, dar au auzit răgete, paşi, scrâşnet de gheare pe piatră. Apoi a început nebunia: trupuri aruncate în văzduh, zvârcolindu-se sub labe nevăzute; răni hidoase deschizându-se acolo unde colţii invizibili muşcau, rupeau, sfârtecau… Totul s-a sfârşit târziu, într-o tăcere mai cumplită decât orice urlet. Când s-a târât afară dintre cadavre, omul a văzut urmele însângerate ce dispăreau la baza peretelui din faţa sa.

O ieşire ascunsă – pe care fiara o va folosi din nou, în cea din urmă noapte a cetăţii. Dar Lakhmaya? izbutise să treacă într-o altă sală în timpul masacrului?

Tradiţia hindusă confirmă moartea prinţesei… zece ani mai târziu, într-o luptă cu trupele lui Akbar-Djelal-al din (sultanul care a impus definitiv Imperiul Marilor Moguli în India). Scăpată miraculos din cetatea distrusă, Lakhmaya s-ar fi refugiat în Munţii Satpura, organizând rezistenţa împotriva musulmanilor.

Dintre evenimentele consemnate de cronicarul persan şi cel portughez, unul este de necontestat: cuceritorii Vijayanagarului au fost atât de şocaţi de moartea prinţului Babar încât au renunţat să jefuiască palatul regal, dându-i foc laolaltă cu nenumăratele-i comori şi cu tainele… ce era mai bine să rămână taine.

Dacă „demonul" nocturn din Devonshire se mulţumea să sfideze legile naturii, iar „Fiara din Vijayanagar" îşi sfârteca victimele, muindu-şi labele uriaşe în sângele lor, creatura nevăzută care l-a atacat pe fermierul texan Frank Dillon a preferat ca pradă… o maşină.

29 august 1922: o zi toridă, la sfârşitul unei veri secetoase. Frank Dillon mergea printre rândurile înalte de porumb, când a auzit un foşnet de frunze uscate, de parcă se pornise deodată vântul. Însă tulpinile dimprejur rămâneau neclintite, iar sunetul venea de undeva din spate. Atunci a simţit

Dosarele Imposibilulu

Demoni printre noi tremurul pământului sub picioare: vibraţii ritmice, ca paşii unui colos ce şi apropia cu fiecare clipă, tot mai

repede.

Frank a luat-o la fugă spre marginea lanului, fără să se mai uite în urmă După o vreme rândurile verzi-aurii s-au rărit şi a văzut camioneta Ford acele unde o lăsase, la marginea şoselei. A ţâşnit din marea de porumb şi s-a aruncat în şanţul taluzat, acoperindu-şi capul cu braţele. Câteva secunde mă târziu, un suflu puternic l-a îngropat în ţărână, apoi au răsunat nişte zgo moţe de fierărie strivită; şi iarăşi fosnetul-vuiet scăzând în intensitate.

Când a cutezat să se ridice, era linişte. Camioneta zăcea răsturnată, pe jumătate aplatizată. Omul a privit neîncrezător la culoarul lat de patru metri ce se deschidea între tulpini – de o parte şi de alta a şoselei –, la tăblăria tur tită parcă de baroase enorme… O patrulă a poliţiei l-a găsit după câteva ore încă şocat şi incoerent.

Deplasat la locul incidentului, şeriful din Waco (statul Texas – SUA) a înaintat următorul raport: „Camioneta domnului Dillon a fost distrusă de autori necunoscuţi, care au produs pagube şi în lanul reclamantului".

Cum fermierul continua să-şi susţină propria versiune, făcând declaraţii mai multor ziare, Poliţia Statală a trimis o echipă de specialişti care e investigheze cazul. S-a constatat că dâra de tulpini rupte începea brusc la trei kilometri de şosea, o traversa şi continua dincolo, pe o distanţă de alţi cinci kilometri. Pe tot parcursul, rândurile de porumb erau zdrobite la mijloc şi frânte pe margini, ca la trecerea unui trup uriaş, iar pe sol se imprimaseră nişte gropi puţin adânci, însă cu diametrul de 50 cm.

„Domnul Dillon a fost surprins de o tornadă de mică amplitudine care, în drumul ei, a culcat porumbul, a distrus camioneta şi l-a azvârlit. pe martor în şanţ", a fost concluzia anchetei.

Waco se află într-adevăr (ca şi Fort Worth sau Dallas) într-o zonă unde se produc frecvent tornade, mai ales în perioada verii, însă nu într-o zi fără un nor pe cer – apărând din senin şi topindu-se în văzduh după o traiecto de de câţiva kilometri! Vârtejurile nu strivesc, ci ridică obiecte de la pământ, le rotesc şi le poartă cu ele, azvârlindu-le uneori la mari distanţe. O tornadă nu ar fi lăsat o dâră de distrugere dreaptă şi îngustă, ci un câmp întreg devastat, iar şanţul în care se

adăpostise fermierul nu era o protecţie eficientă împotriva fenomenului de aspiraţie caracteristic curentului turbionar de aer.

Gropile din Ian nu puteau fi urmele unei tornade, ci mai curând ale unei creaturi patrupede şi supraponderale. Cazul „rinocerului invizibil din

Vaco" – după cum l-a numit presa locală – a fost menţionat sporadic, vreme *e* câteva săptămâni, apoi uitat. Presupunând însă că făptura *ar fi fost* un nocer, pe care martorul, şocat, nu l-a văzut, de unde apăruse? în tot Texasul u existau rinoceri la vreo grădină zoologică şi nimeni nu semnalase autori-ătilor un astfel de animal, care n-avea cum să treacă neobservat!

Creaturile nevăzute care şi-au lăsat urmele în Devonshire şi Texas par să încălcat accidental graniţa dintre dimensiuni, însă „Fiara din Vijayanagar".

ăise cel puţin un deceniu în subteranele palatului regal. Nu a mai găsit alea de întoarcere? Şi ce s-a întâmplat cu ea după 1565? A pierit în inceniul care mistuise palatul? A scăpat, ascunzându-se în jungla de nepătruns

Dekkanului? Cronicile nu pomenesc despre vreo asemenea apariţie ulterioară asediului.

Dacă unele din aceste stranii făpturi doar trec prin lumea noastră, altele leg să rămână… în 1993, Tom şi Jessica Neill au găsit cuibul unei păsări igantice şi… invizibile, în Munţii Stâncoşi. Pasionaţi de alpinism, cei doi ineri din Philadelphia nu veneau pentru prima oară în Parcul Naţional fellowstone (statul Wyoming – SUA). Şi, ca-ntotdeauna, au evitat drumurile narcate, alegând trasee dificile şi zone inaccesibile turiştilor obişnuiţi.

În după-amiaza de 17 iunie, ascensiunea pe un perete vertical i-a adus, după trei ore de eforturi epuizante, pe o culme ce domina vasta panoramă a >adurilor dimprejur, în mijlocul ei au văzut o „construcţie" cu diametrul de aproape şase metri, din pietre de diferite mărimi, care semăna cu cercurile unerare ale indienilor pueblo Hopi şi Navajo. Vrând să o cerceteze mai mănunţit, Tom a propus să îşi petreacă noaptea acolo, însă Jessica s-a împotrivit, spunând că locul „îi dă fiori", înainte de a începe coborârea, Tom ţinut să fotografieze

ciudata alcătuire. A scos aparatul, a apăsat declanşa-orul blitzului şi… – în clipa următoare era în aer, azvârlit de un suflu ce l-a roiectat doi metri mai încolo.

„Văzduhul vuia ca într-o furtună şi m-am pomenit împins, rostogolit pre prăpastie… Din spatele unei stânci, Jessica mi-a strigat ceva neauzit, runcându-mi o frânghie. N-am prins-o, dar m-am agăţat de nişte tulpini, n-am târât anevoie până lângă sora mea şi am luat-o în braţe, convins că om muri… Atunci au răsunat ţipete ascuţite, prelungi şi fâlfâitul unor aripi mense, chiar deasupra noastră. Vârtejul se ridica, îndepărtându-se odată cu asărea nevăzută…"

fe TIWP™

Dosarele Imposibiluh
Demoni printre noi

Tom şi Jessica Neill şi-au adunat puterile şi curajul; au coborât, apoi; mers întreaga noapte, până la primul refugiu. A doua zi au plecat se: Philadelphia unde, până la developarea filmului, au ezitat să povesteasi incredibila lor experienţă. Fotografia, apărută în „*National Enquirer*" ara cu extremă claritate cercul de pietre şi, în mijlocul lui, un contur ceţos, ca pasăre cu aripile întinse.

„*Era* o pasăre", a declarat Tom Neill. „Stătea nemişcată, pândindu-n mişcările. Am fi putut pleca, ignorând creatura invizibilă aflată la câţi!

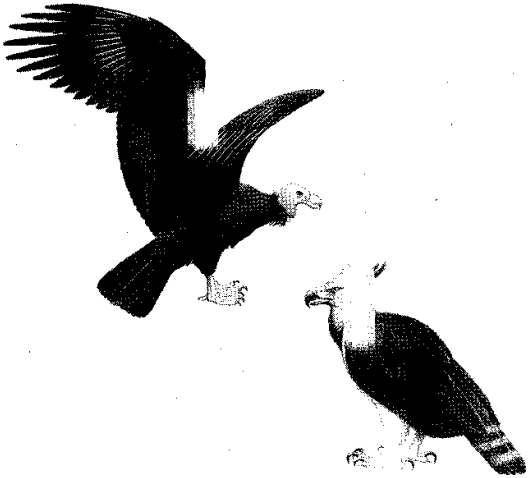

paşi de noi. Aşa, străfulgerarea blitzului a declanşat totul. Mă întreb ce se întâmpla dacă intram în cuibul ei…”

Avatarul fraţilor Neill i-a determinat pe câţiva amatori de senzaţional să plece în căutarea „Vulturului Nevăzut”. Au descoperit cercul de pe culme, l-au fotografiat şi măsurat, găsind numeroase crestături adânci, paralele, ce brăzdau stâncile. Urme de gheare? Poate, însă pasărea nu şi-a mai făcut simţită prezenţa…

„Vulturul din Yellowstone” ar avea un singur echivalent – şi acela mitic – între speciile terestre: „Pasărea Tunetului” („Thunderbird”), care, potrivit legendelor indienilor nord-americani, are o deschidere a aripilor de 13 m (de trei ori cât condorul andin sau acvila mongolă, cele mai mari păsări de pradă actuale), în trecut, doar două specii au atins 6 – 8 m la anvergura aripilor: acvila uriaşă neozeelandeză (dispărută în anii 1400 – 1600 d.Hr.) şi vulturul argentinian (care a trăit în cuaternarul târziu).

Condorii, vulturii şi acvilele îşi construiesc cuiburi circulare din crengi, taluzate uneori cu pietre şi având 2 – 3 m diametru. Dar cât de mare trebuia să fie pasărea ce folosise bolovani de peste zece kilograme fiecare?

Pe Terra nu există animale invizibile. Adesea, asemenea semnalări au fost atribuite panicii martorilor: confruntaţi cu un pericol de moarte, aceştia nici măcar nu şi-au mai văzut agresorii. Prezenţa urmelor ar atesta făpturi terestre „normale” – o oaie cu un singur

picior în Anglia, un tigru de dimensiunile unui elefant în India şi un vultur având anvergura unui avion în SUA?! Fotografiile ciudate s-ar datora unor defecte de peliculă sau de expunere… Puţin probabil un astfel de lanţ al coincidenţelor, al erorilor tehnice sau umane.

Însă şi mai greu de admis ar fi existenţa unor fiinţe din alte lumi, ce pot să ajungă într-a noastră oricând, oriunde, prin porţi care ne rămân, deocamdată, închise.

Uriaşii păsărilor de pradă de pe Terra: *vulturul argentinian* (Argentavis magnif icens *specie din Miocenul superior* (*stânga sus*); *acvila neozeelandeză* (Harpagornis moorei *dreapta jos*), *care a trăit*… *până în secolul XVII e.n*. (*după Van Dyck* şi *Ellis*).

Monştrii de Dincolo

MONŞTRII DE DINCOLO

Iulie 1859. Un cioban care înnoptase în apropierea oraşului] Redruth (Cornwall – Anglia) şi-a găsit turma masacrată: bucăţi din patruzeci şi şapte de oi şi doi câini erau împrăsi tiate pe iarba înroşită de sânge, animalele fiind sfârtecate atât de sălbatici încât nu mai constituiau trupuri distincte, ci părţi anatomicearuncate pretutindeni, ca în urma detonaţiei unei mine uriaşe. Dar nu fusese o explozi-ci atacul unui prădător feroce, cu colţi, gheare şi un apetit insaţiabil… de *a* ucide mai mult decât putea mânca. Chiar dacă era imposibil de determinai cantitatea de came consumată, aceasta rămânea insignifiantă faţă de proporţiile carnajului. Deşi leşurile au fost lăsate pe locurile unde zăceau, fiaraj nu s-a întors a doua noapte, nici în cele următoare. Nu-i mai era foame? Sau simţise capcana pe care i-o pregătiseră vânătorii din oraş?

Cum în dimineaţa de după atac plouase torenţial, ştergând orice urmei poliţia din Redruth oscila între două ipoteze: fusese un urs sau o haită d (f lupi… Ambele specii dispăruseră din Anglia încă din secolul XVII, iar *îţi* împrejurimi nu existau grădini zoologice, nici menajerii itinerante. Ceea ce n-a împiedicat autorităţile să abandoneze

cercetările, considerând incidentul încheiat.

Însă era doar începutul. Au urmat alte atacuri asupra turmelor de oi's cirezilor de vite, de la Golful St. Ives până la Capul Trevose. În aşezări rurale, case izolate ori conace, locuitorii organizau pânde şi hăituieli pentru prinderea fiarei a cărei identitate rămânea un mister.

„*Cine pe cine vânează*?", era titlul articolului dintr-un ziar din Truro, reluat de publicaţii din St. Agnes şi Redruth, în ziua când s-a înregistrat prima victimă: un vagabond al cărui leş pe jumătate devorat a fost descoperii lângă hambarul unei ferme care se învecina cu pădurea.

Crimele au continuat, deşi nu întotdeauna erau găsite cadavrele sau rămăşiţe identificabile. Călători singuratici, păstori, pădurari, tăietori de lemne – dispăreau cu o constanţă îngrijorătoare, groaza şi neliniştea localnicilor ameninţând să se transforme într-o psihoză colectivă. Nimeni nu se simţea în siguranţă: copiii nu mai mergeau la şcoli, femeile nu ieşeau din a se după lăsarea întunericului, bărbaţii plecau la câmp sau în pădure înartiaţi şi în grupuri.

După seria de omoruri, poliţia renunţase la teoria „haitei de lupi" în avoarea celei a „ursului antropofag". Sătul de confuzie, monstrul a ţinut iar că să se identifice… la sute de kilometri nord-est de locul primului atac.

Un băiat şi o fată din Wadebridge duceau provizii la un far de pe coastă Solful Bude, Oceanul Atlantic), când s-au pomenit cu o fiinţă stranie şi nfricoşătoare care a sărit înaintea căruţei. Era seară, iar semiîntunericul nu e îngăduia să înregistreze prea multe detalii, însă creatura părea bipedă, cu în aspect humanoid şi în acelaşi timp reptilian… A doborât calul cu o lovi-ură de labă, apoi a început să-l sfâşie, ignorând martorii care, treziţi din tnpietrire, au luat-o la fugă. Scăpaţi ca prin miracol, cei doi nu ar fi fost rezulţi dacă a doua zi, lângă leşul sfârtecat al calului nu se descopereau iste urme ciudate, de 45 cm lungime!

Cu timpul, noi rapoarte au venit să întregească imaginea făpturii de osmar. Toţi cei care o văzuseră îi estimau înălţimea la 2, 5 – 3 m, descriind-o a pe o încrucişare între om şi şopârlă, cu braţe foarte lungi şi mâini cu cinci egete (dintre care unul opozabil). Trupul, lipsit de

coadă şi acoperit cu Iaci osoase, avea o creastă spinoasă pe ţeastă şi mănunchiuri de spini la meri, omoplaţi şi genunchi. Singurul detaliu asupra căruia se contraziceau lartorii rămânea culoarea, variind între gri-cenuşiu şi verde închis, difeenţe datorate, probabil, intensităţii luminii în care erau făcute observaţiile.

Însă ambele culori constituiau camuflajul potrivit pentru zona pe care lonstrul a ales-o drept refugiu: Mlaştina Bodmin, unde îşi ducea anumite razi, pentru a le devora în tihnă. De acolo pornea dese incursiuni în ţinu-arile înconjurătoare, răspândind teroarea şi lăsând… amintiri de neşters, în 862, zeci de martori văzuseră creatura, iar câţiva susţineau că au tras asupra i, fără vreun efect, carapacea de plăci şi spini fiind o armură impenetrabilă gloanţele de plumb.

Un an mai târziu, „Monstrul din Bodmin Moor" şi-a extins teritoriul ană la un străvechi castel de pe coasta Atlanticului, de unde a răpit-o pe ea baronului de Tintagel. Leşul decapitat al câinelui fetei a fost găsit în astionul pe care adolescenta obişnuia să se plimbe în fiecare dimineaţă, bt acolo, poliţiştii au făcut o descoperire neaşteptată şi uluitoare: un spin e os, lung de 21 cm, ce rămăsese înfipt într-o poartă de lemn!

r

Dosarele Imposibilult

Ionstrii de Dincolo

Scandalul declanşat de dispariţia moştenitoarei domeniului Tintagel

Orice făptură de pe Pământ – chiar şi o „anomalie genetică" – se comajuns la Londra. Magistratul local şi Şeful Poliţiei din Cronwall au fost de portă potrivit unor motivaţii proprii speciei şi arealului său. Un carnivor expediţii în mlaştină, la care participaseră 400 de oameni. Nu s-au găsinantă. Învingându-l a început, poate, să se simtă sigur pe sine – după ce trei decât urme, rămăşiţe de cadavre, oase fărâmate, încercările de a exterminjani rămăsese o fantomă, un zvon care provoca spaimă dar şi neîncredere, în tituiţi, iar o companie de cavalerie şi două plutoane ale Marinei Rega Britanice trimise să participe la operaţiunile de căutare, însă desfăşurarea (forţe nu a folosit la nimic: Deidre de Tintagel dispăruse fără urmă… Duj două

luni, nişte cărbunari care treceau cu căruţele prin Mlaştina Bodmin! dat peste cadavrul unei fete în zdrenţe şi aproape dezmembrată. Fiica bainului murise doar de câteva zile. Ce se întâmplase între momentul răpiri: clipa în care îi fusese curmată viaţa?

În următorii patru ani, „Monstrul din Bodmin Moor" a mai făcutsprezece victime. Eforturile de a-l captura sau ucide ale celor aproape o de militari şi poliţişti au continuat, fără vreun rezultat, în perioada mi septembrie 1863, registrele poliţiei din Truro şi Bodmin consemnează 49

creatura s-au repetat, zadarnic, până în 1867, când aceasta a dispărut la fel inexplicabil cum se ivise… Tot ce a rămas sunt declaraţiile martorilor, ar cole din presa vremii, lista victimelor şi, bineînţeles, singura dovadă co cretă: fragmentul de spin (păstrat la Muzeul Kensington din Londra), cărui ADN nu aparţine nici unei specii de pe Terra, vii sau fosile.

Ce sau cine era „Monstrul din Bodmin Moor"?

Printr-o stranie coincidenţă, în 1859, anul apariţiei făpturii în Comwa naturalistul Charles Darwin (1809 – 1882) îşi publica lucrarea ştiinţifică referinţă „*Originea speciilor prin mecanismul selecţiei naturale*". Potri teoriilor darwiniste, caracterele fiziologice ale unei fiinţe sunt determin; de mediul în care trăieşte. Indivizii din cadrul fiecărei specii se află înti concurenţă acerbă; cei cu capacităţi superioare de adaptare supravieţuiesc se perpetuează, iar cei necompetitivi în lupta pentru existenţă dispar, fiii eliminaţi din lanţul evoluţiei… Dacă făptura din Bodmin Moor era produs unui proces de selecţie, acesta nu se desfăşurase în mediul terestru!

Deşi – din cauza incompatibilităţii ADN-ului – speciile de pe Ter evoluează genetic independent, apariţia unor modificări bruşte şi socar poate fi, uneori, efectul unei combinaţii între două linii genetice diferite, fost „Monstrul din Bodmin Moor" un hibrid humanoido-reptilian? Dacă t asemenea embrion s-ar dovedi viabil, exemplarul rezultat are puţine şan de a ajunge la maturitate…

Irnoară pentru a se hrăni, a-şi apăra teritoriul, pentru supremaţie în cadrul rrupului sau şansa de a-şi transmite caracterele generaţiei următoare… jazurile de fiare ce răpun mai mult decât pot

mânca sunt considerate devi-[ţionisme, determinate în general de perioade îndelungate de izolare. Să fie reflexul ucigaş" al creaturii din Cornwall urmarea singularităţii sale?

lienarea duce însă la acte de violenţă eratică, lipsite de suport logic. Monstrul din Bodmin Moor" nu a acţionat astfel. Părea mai degrabă să îşi: esteze puterile, căpătând încredere pe măsură ce îi devenea limpede că făprile din jur nu erau adversari redutabili, ci pradă.

Ce l-a determinat să treacă de la oi şi vaci la victime umane? întâmplarea? Sau înţelegerea faptului că, pe teritoriul „său", omul era fiinţa domiurmătorii cinci a fost văzut de martori, a lăsat urme şi dovezi materiale! Conştient totuşi de superioritatea numerică a „celorlalţi" se retrăgea, după fiecare incursiune, în bârlogul din mlaştină… Care era scopul acţiunilor sale? Supravieţuirea? încercarea de a controla un anumit areal? Sau… pasiunea vânătorii?

Un prădător venit din altă lume, o maşină biologică de ucis care nu poate fi oprită… Anatomia parţial humanoidă şi comportamentul atipic pentru un animal indică acelaşi lucru: inteligenţă, însă „Monstrul din Bodmin Moor" nu folosea unelte, arme, nici nu părea interesat de un alt raport cu oamenii decât cel de ucigaş-victimă. Cu o excepţie: Deidre de Tintagel. Pe adolescentă nu o omorâse imediat, ţinând-o şaizeci de zile cu el. Dorea să înveţe ceva despre cei care-l hăituiau? încerca să-şi găsească o pereche? Voia să studieze îndeaproape un specimen uman în viaţă?… Un comportament greu de conceput pentru înţelegerea noastră poate fi perfect integrabil într-o altă lume, unde să reprezinte un *modus vivendi*.

Exilat ce îşi caută drumul înapoi spre casă sau vânător din altă dimensiune ce-şi alesese Pământul drept teren de saf ari, monstrul din Cornwall a dispărut după opt ani. S-a întors de unde venise? Şi i, găsit sfârşitul în mlaştina ce îl adăpostise atâta vreme, răpus de vreun v., as la care nu avea imunitate? Soarta lui rămâne incertă, la fel ca aceea a unei alte făpturi, tot atât de străine lumii oamenilor: „Diavolul din New Jersey".

În ianuarie 1909, sute de martori din Camden, Woodbury, Gloucest Burlington (statul New Jersey – SUA) şi alte opt localităţi

aflate în api pierea graniţei cu Pennsylvania, au semnalat o fiinţă humanoidă de trei metri înălţime, cu aripi pieloase şi un cap ca de liliac.

Articole, chiar editoriale despre „Diavolul din New Jersey" au apărut ziarele „*Gloucester Tribune*", „*Philadelphia Herald*", „*Clarion*", ajungând în paginile lui „*New York Times*".

Creatura zbura deasupra clădirilor, oprindu-se uneori pe câte i acoperiş, unde se ghemuia, înfăşurându-se în aripi, şi se uita cu interes oamenii adunaţi să o privească.

Însă făptura inofensivă ziua devenea, în timpul nopţii, un prădător activ. Din gospodăriile de la marginea oraşelor şi din fermele izolate d păreau păsări, oi, câteodată chiar viţei.

Într-o seară de aprilie, „Diavolul din New Jersey" a încercat să răpeas o femeie ce întindea rufe pe o terasă de la periferia Camdenului. A ridicat în aer, dar era prea grea şi nu a reuşit să o poarte în zbor decât până acoperişul casei vecine, unde a abandonat-o. Alertaţi de strigăte, localni au chemat pompierii, care au adus o scară, coborând-o pe tânăra ce intra într-o stare de şoc.

În duminica următoare, preotul comunităţii a ţinut o predică plină însufleţire pe tema primejdiei de a cădea în ispită, risc care le pândea în ales pe femei: „Diavolul stă veşnic la pândă… îl atrag ezitările, delăsan gândurile şi dorinţele necurate. Slăbiciunea, vanitatea sunt uşile prin ea Satan e invitat să intre. Iar femeile le uită mereu deschise!"

Ignorând anatema aruncată asupră-i, făptura înaripată îşi urma cu p sistenţă planurile. După o tentativă neizbutită de a sălta în văzduh o ferm ce culegea fructe într-o livadă de lângă Woodbury – şi pe care a scăpat-o la cinci metri înălţime, din fericire pe un stog de fân – „omul-liliac" s năpustit din văzduh asupra unor fete ce se scăldau într-un râu, fiind alţi gât de lătrăturile furioase ale câinelui care le păzea de pe mal; a survo apoi un grup de eleve ce se întorceau de la o serbare şcolară la margin unui lan de grâu, renunţând când acestea au fugit cu ţipete stridente…

Chiar dacă vorbele preotului nu fuseseră luate în serios de prea mu lume, faptul că „diavolul înaripat" nu ataca *decât* sexul slab

rămânea o edenţă imposibil de negat. Alarmaţi, soţii şi părinţii potenţialelor victime luat cu asalt secţiile de poliţie, unde au depus vrafuri de reclamaţii şi au cerut insistent măsuri radicale pentru prinderea creaturii care le hăituia copilele şi nevestele.

Autorităţile au înregistrat plângerile, le-au ordonat alfabetic şi… le-au arhivat. Poate că în alte părţi poliţia s-ar fi ostenit măcar să verifice rapoartele, înainte de a le considera neconcludente. Nu şi în New Jersey.

Acest stat american are o lungă tradiţie în istoria apariţiilor de creaturi stranii, iar localnicii sunt acuzaţi de tendinţa constantă de a semnala fenomene paranormale acolo unde nu este nimic de văzut, confundând realitatea cotidiană cu manifestări ale supranaturalului. Să fie apetenţa la fantastic o moştenire a misticismului medieval pe care primii colonişti puritani l-au adus de peste ocean? Sau rezultatul întâlnirii cu alte tradiţii, cele indiene, la fel de bogate în legende despre creaturi ce sălăşluiesc în vastele ţinuturi rămase împădurite până astăzi?

Cineva trebuia să plătească preţul ignorării tuturor acestor coincidenţe şi circumstanţe confuze… S-a întâmplat să fie familia Weathers, din oraşul Woodbury. Mary Weathers, de paisprezece ani, a fost răpită în drum spre casă. Alertată, poliţia a găsit doar geanta cu cărţi de şcoală şi una din ghetele fetei; nicăieri nu erau urme de luptă sau târâre, vreo fâşie din rochie sau o pată de sânge…

După tragedia din mai 1909, autorităţile au hotărât în sfârşit să acţioneze. S-au organizat grupuri de vânători, au sosit în zonă naturalişti, au fost mobilizate două companii de cavalerie – o impresionantă desfăşurare de forţe pentru prinderea unei singure creaturi, chiar dacă înaripată şi eluzivă. Însă după ce a luat-o cu el pe Mary Weathers, „Diavolul din New Jersey” şi-a încheiat definitiv atacurile şi apariţiile.

Şi, în timp ce părinţii fetei au îngropat un sicriu gol, poliţia a „rezolvat” cazul: Mary fusese răpită de nişte vagabonzi aflaţi în trecere prin regiune. „Verdictul” savanţilor a fost la fel de prozaic: nu existase vreun agresor înna-ripat; martorii au văzut un vultur de o mărime neobişnuită, care se hrănea cu animale de la ferme, până când, într-o

zi, s-a întors înapoi în sălbăticie…

Douăzeci şi şapte de ani mai târziu, la 28 iunie 1936, nişte excursionişti au întâlnit într-o regiune deluroasă şi împădurită aflată la 38 kilometri de oraşul Camden, „o femeie cu trupul acoperit de o blană neagră – ce lipsea de pe piept, pântec şi spinare –, având două membrane pieloase prinse între coate şi genunchi. Pletele îi erau încâlcite şi foarte lungi, iar gura neobişnuit de mare, ca şi ochii întunecaţi, numai pupilă" („*Boston Herald*", iulie 1936).

Văzându-i pe oameni, a luat-o la fugă cu o agilitate incredibilă, apoi a părut între desişuri.

Cum nu se reclamase niciun delict, iar „femeia-liliac" – dacă exista – ne părea să prezinte vreo ameninţare, poliţiştii au ignorat incidentul, lăsându în seama căutătorilor de senzaţional. Reporterii de la „*Boston Herald*" ai anchetat însă cazul/descoperind zeci de martori ce locuiau în casele sau fier mele din zonă şi care erau familiarizaţi cu apariţiile „femeii-cu-aripi" Aceasta făcea raiduri nocturne prin curţi şi coteţe, de unde fura păsări, pur cei sau iepuri. Niciun gard, oricât de înalt, nu izbutea să o oprească, făptun trecând cu uşurinţă peste orice obstacol. Nimeni nu o văzuse zburând dai când lucrătorii de la o fermă au început să azvârle cu pietre în stejarul unde se ascunsese, „femeia-liliac" şi-a desfăcut aripile, planând pe o ramură din opacul următor şi de acolo în altul, până ce a ajuns la adăpostul pădurii.

Stânga: *gravură din 1909, reproducând viziunea fantezistă a ziarelor americane asupra „Diavolului din New Jersey" (arhivele Comisiei Humboldt).*

Dreapta: *una dintre cele mai mari subspecii de vulpi zburătoare*, Pteropu, samoensis, *care trăieşte în jungla tropicală din Arhipelagul Samoa (Oceanul Pacific) – după Peale.*

Articolele despre creatura înaripată din New Jersey n-au provocat vreo cacţie în rândul autorităţilor sau comunităţii ştiinţifice americane. Niciun: colog nu a sosit în gara Camden; doar poliţia a fost „deranjată", doi ani mai târziu, când nişte copii care se jucau pe o

câmpie din apropierea oraşului, au at peste un cadavru fără cap, aproape carbonizat… Potrivit constatării medicilor legisti victima fusese o femeie între 18 şi 25 de ani. Anatomia şi fganele interne – în afara stomacului şi intestinelor, care difereau în dimensiuni de cele umane – erau normale. Cu excepţia unei particularităţi: oasele >raţelor şi ale picioarelor prezentau o succesiune de apofize situate la dis-anţe egale, de la care pornea un sistem de tendoane şi ligamente inexistent a om sau la maimuţele antropoide. Focul arsese multe din ţesuturile exte-ioare, însă picioarele rămăseseră acoperite de o blană fină, neagră; degetele nâinilor erau foarte lungi şi aveau gheare aidoma celor de liliac.

Nimeni nu ştia cum ajunsese străina decapitată acolo şi cine o omorâse. Dar, în octombrie 1938, la o razie de rutină, poliţia feroviară a arestat trei agabonzi care călătoreau clandestin în vagoane de marfă. Pe parcursulnterogatoriului, unul dintre ei a mărturisit cum, în luna martie, în timp ce le adăposteau de ploaie într-un şopron abandonat, s-au pomenit cu o făp-ură stranie, căzută printr-o spărtură a acoperişului.

„Întâi am crezut că-i o negresă, apoi ne-am dat seama că avea… blană, leasă şi moale ca a unei pisici. Ochii erau prea mari, gura semăna cu o crestă-ură, urechile ascuţite, dar cele mai ciudate păreau aripile pieloase pe care le-antins cu un foşnet sinistru. A scos nişte ţipete-fluierături şi a vrut să fugă…”

Însă cei trei îşi veniseră în fire. S-au năpustit asupră-i, fără să le pese de mişcături sau de zgârieturile unghiilor ascuţite ca nişte stilete. Au dobo-at-o la pământ, au imobilizat-o şi au legat-o cu frânghii şi curele. Iar în wmătoarele trei zile au făcut cu făptura aflată în puterea lor tot ce i-au dus ninţile înceţoşate de băutură şi de superstiţii străvechi, de care nici măcar în mai erau conştienţi. Apoi au hotărât să scape de ea. Unul i-a tăiat capul u un topor, altul a îngrămădit paie peste trupul mutilat şi i-a dat foc. A Joua zi au aruncat ţeasta victimei într-un lac din apropiere, iar leşul ars l-au Abandonat în câmpie, fără a se osteni măcar să-l îngroape.

Cei trei au fost judecaţi şi condamnaţi, sfârşindu-şi viaţa în închisoare. Mntre delicte figura uciderea tinerei neidentificate, pe care

procurorul a considerat-o „o nebună fugită de la ospiciu sau o cerşetoare". Să fi fost viima o femeie oarecare, suferind de o maladie rară sau având defecte gen tice? Să fi fost fiica lui Mary Weathers şi a „bărbatului-liliac" văzut în 190!

La începutul secolului XX ingineria genetică era încă un vis (sau co: mar) îndepărtat. „Diavolul din New Jersey" nu putea fi produsul unui exp (riment de laborator, iar acuplarea naturală între om şi cel mai mare liliac e pe Terra (vulpea zburătoare, *Pteropodidae giganteus*, care nu trăieşte! America de Nord, ci în India, Samoa şi Madagascar), este aproape imposib de realizat fizic. Şi chiar dacă ipotetica fecundare avea totuşi loc, embrioni s-ar fi dovedit neviabil, datorită diferenţelor genetice enorme dintre cei două specii. Iar în eventualitatea improbabilă a unei naşteri reuşite, hibrdului i-ar lipsi caracterele anatomice constatate la cadavrul femeii din Camden: liliecii nu au aripile prinse de oasele membrelor prin apofize, < întinse între degetele şi antebraţele alungite până la extrem, în milenii d evoluţie, pentru a le susţine.

Exemplarele rezultate din încrucişarea a doua linii genetice sunt, ci mai adesea, sterile. „Diavolul din New Jersey" nu era, aparţinând deci une! specii stabile biologic. Deşi fiica lui s-a dovedit parţial umană, „bărbatul liliac" nu semăna cu nicio făptură terestră cunoscută, nu fusese un mutaii sau un „accident" al naturii. Şi atunci… de unde venise? Dintr-o lume unei creaturile asemeni lui nu reprezentau o excepţie, ci regula?

Fiinţa înaripată din New Jersey nu părea un prădător feroce; se eoni porta mai degrabă ca un rătăcitor care, neputându-se întoarce acasă, păstra» o ultimă motivaţie ce îl ajuta să supravieţuiască: dorinţa de a lăsa în urmă rjj cineva asemănător lui. Rezultatul? încercările disperate de a-şi găsi o perechi

Ce erau „Diavolul din New Jersey", „Monstrul din Bodmin Moorţi atâtea alte creaturi care au rămas în mitologia şi legendele umanităţi-Vizitatori din lumi paralele, ocupând acelaşi loc în spaţiu cu Pământul, însi într-o altă dimensiune? De pe planete ce aparţin, ca şi Terra, universului perceptibil nouă, dar aflate la distanţe care le fac inaccesibile?

Există „porţi” de trecere între dimensiuni? O reţea de tuneluri („wornii holes”) ce traversează continuumul spaţio-temporal, legând lumi până care drumul este imposibil de străbătut altfel decât cu gândul?

Poate că Mary Weathers aflase adevărul; poate că fiica ei – hăituită d] localnici, victimă a unor fiare cu înfăţişare omenească – ar fi putut răspund] întrebărilor ce ne frământă de milenii…

ULTIMA FRONTIERĂ

Treizeci de care de luptă urcând spre Valea Regilor, pe fâşia pietroasă dintre fertila luncă a Nilului şi Desertul Arabic. Strălucirea bronzului de la platoşe, coifuri, arme şi scuturi, înaintarea inexorabilă sub soarele incandescent al Africii, siguranţa trufaşă a războinicilor – toate aveau forţa şi măreţia avangardei unei armate şi a unui rege încă neînvins: Assurbanipal (668 – 626 î.Hr.).

Începută de predecesorul său, Asarhaddon, cu ocuparea oraşului Memphis (671 î.Hr.), campania împotriva Egiptului fusese un şir de victorii, iar în 664 î.Hr. asirienii se deplasau spre sud, apropiindu-se de Theba.

Căpetenia Sharru-Kan şi carele sale porniseră în recunoaştere. Două săptămâni mai târziu, întreaga armată a lui Assurbanipal ajungea la Theba fără să-i fi întâlnit nici pe drum, nici lângă zidurile oraşului. Ce se întâmplase cu cei dispăruţi? Au fost surprinşi de un atac al egiptenilor şi masacraţi? Greu de crezut. Pe teren plat şi ferm, carele asiriene de luptă erau superioare celor egiptene. Mai grele, susţinute de roţi cu bordura lată, purtau patru oameni: cel care mâna caii, un arcaş şi doi lăncieri. Iar dacă asirienii fuseseră totuşi copleşiţi de numărul atacatorilor, unde erau cadavrele, urmele luptei? Să fi fost războinicii lui Sharru-Kan capturaţi şi duşi în Theba?!

După căderea cetăţii, Assurbanipal a poruncit să fie răscolită fiecare temniţă, fiecare casă, interogând apoi căpeteniile egiptene. Zadarnic: aceştia nu ştiau nimic sau nu voiau să vorbească, preferând moartea în chinuri cumplite.

Dispariţia lui Sharru-Kan şi a celor o sută douăzeci de oameni ai săi, singurul nor care umbrea victoria lui Assurbanipal, a fost până la urmă atribuită „voinţei zeilor”, iar întrebările s-au oprit aici.

Războaiele însă, au continuat.

După ce a făcut din Egipt o provincie asiriană, Assurbanipal a zdrobit în 646 î.Hr. rezistenţa statului Elam, cucerindu-i capitala (Susa). A înfrânt trupele lui Lygdamis, conducătorul cimerienilor şi a reprimat cea mai importantă revoltă din Babilon. Impresionat, Cyrus – regele perşilor – i-a oferit un avantajos tratat de alianţă.

În culmea gloriei, hotărât să-şi păstreze renumele în veci, Assurbanipal a întemeiat marea bibliotecă de la Ninive. În cele 22.000 de tăbliţe cu seriei cuneiformă găsite există relatări despre bătălii şi masacre, despre frământă interne, răscoale ale popoarelor cotropite, invaziile sciţilor şi cimerienilo cauze care, cumulate, au dus mai devreme decât s-ar fi crezut (605 î.Hr.) l prăbuşirea imperiului asirian… Dar, cu şase decenii înainte, când cuceritor porniseră în carele lor placate cu bronz să supună lumea, când nu era posibilă vreo înfrângere, însăşi menţionarea dispariţiei lui Sharru-Kan şi a con tingentului său nu putea să însemne decât un lucru: asirienii, pe lângă art războiului, învăţaseră să îşi pună întrebări, să caute răspunsuri…

Douăzeci de secole mai târziu şi la mii de kilometri depărtare, cure perii unui Ev Mediu pe care istoria avea să-l numească „întunecat" s-ar văzut confruntaţi cu un incident asemănător. Şi, cum nimic nu se schimb, sub soare, inexplicabilul a fost pus, din nou, pe seama divinităţii – un Dumnezeu supărat pe aceia care slujeau nu Gloria Sa, ci măruntele lor ambiţii pământeşti.

În 1377, Grigore al XI-lea izbutise să readucă Sfântul Scaun la Rom; după aproape şapte decenii, punând capăt exilului papilor în Avignori unde autoritatea lor era subordonată regilor Franţei. La niciun an însă, moar tea sa a provocat o ruptură în interiorul Bisericii Catolice, care va ameninţ, însăşi credibilitatea şi influenţa instituţiei papale.

Din cei şaisprezece cardinali reuniţi la 8 aprilie 1378 în Cetatea Eternă pentru alegerea unui nou papă, unsprezece erau francezi. Temându-se că majoritatea va decide, italienii l-au impus pe Bartolomeo Prignano, episcop de Bari, drept Papa Urban al VI-lea. Nemulţumiţi, cardinalii francezi aii anulat primul conclav, numind la 20 septembrie, în Agnani, un antipapă Robert de Geneve, viitorul

Clement al VII-lea.

În timp ce fiecare papă încerca să îşi dovedească legitimitatea excomu nicându-şi adversarul, întreaga Europă se divizase în tabere ce se încleştau cu furie, începea Marea Schismă, o „cruciadă" internă în care fiii Bisericii) Catolice şi-au luat iarăşi săbiile şi armurile, pornind nu împotriva sarazinilor sau catharilor, ci a unor fraţi întru credinţă.

Învins în Italia, Clement al VII-lea s-a refugiat la Avignon, de unde a căutat sprijinul regelui Carol al V-lea. Una dintre soliile trimise la Paris îi fusese încredinţată baronului Bertrand de Châteauneuf, partizan ardent al noului papă francez.

Baronul şi-a făcut datoria, pornind înapoi spre Avignon. Cum vârsta naintată şi starea sănătăţii nu erau pe măsura zelului său, călătorea într-o răsură, însoţit de un doctor şi doi scutieri. La un popas în Montelimar i-aş lui Clement al VII-lea, anunţându-i reuşita misiunii sale diplomatice. Mesajul a ajuns la Papă, care a trimis îndată un căpitan şi zece soldaţi ca să-lntâmpine de baron.

Călăreţii căpitanului Jubart au intrat în pădurea de lângă Avignon pe singurul drum existent. Au mers o zi, apoi încă una, fără să întâlnească pe limeni. A treia zi au dat peste nişte urme ciudate. Cu o săptămână înainte ilouase şi, în pământul moale, se imprimaseră distinct copitele a patru cai i adânciturile paralele lăsate de roţile unei trăsuri ce venea spre Avignon.

Urmele ajungeau până în mijlocul luminişului, unde… se opreau brusc. nsă o trăsură nu putea să-şi ia zborul! Soldaţii şi-a făcut cruce, începând să nurmure că locul era blestemat. Când Jubart le-a cerut să caute în desişurile lin jur, s-au supus fără prea mare entuziasm. N-au găsit nimic, iar lăsareantunericului a întrerupt cercetările.

Deşi două companii papale au răscolit întreaga pădure, Bertrand de Zhâteauneui se topise parcă în văzduh. Dispariţia sa nu putea fi pusă pe cama tâlharilor – baronul nu avea asupra lui aur, şi nu s-a primit vreo erere de răscumpărare… S-a insinuat că Châteauneuf ar fi fost asasinat de icigasi în slujba lui Urban al VI-lea. Tabăra romană a respins acuzaţia, ipostând cu o altă teorie: baronul era un slujitor al diavolului, care îl: hemase la el!

Clement al VII-lea l-a numit „martir ai dreptei cauze",

purtându-şi mai departe bătălia pentru influenţă şi putere până la moartea sa, în 1394. Marea schismă i-a supravieţuit. Abia la 11 noiembrie 1417 Consiliul de la Konstanz (convocat la iniţiativa împăratului Sigismund) a ales din nou un iingur Papă (Martin al V-lea), restaurând unitatea Bisericii Catolice.

Dacă în Evul Mediu oamenii puneau orice fenomen neobişnuit pe ieama unei intervenţii divine (ori satanice), în 1872 lucrurile nu mai erau atât de simple… Dispariţia navei cu zbaturi *Iron Mountain* face parte dintre cele incidente inexplicabile consemnate de istoria modernă, cărora aprorierea de zilele noastre nu le-a adus vreo rezolvare şi nici nu le-a făcut mai uşor de acceptat.

În iunie 1872, *Iron Mountain*, aparţinând unei mari companii de navigaţie fluvială din New Orleans (statul Louisiana – SUA) pornea într-o cursă inaugurală în amontele Fluviului Mississippi. După o oprire la Memph (statul Tennessee), a sosit la St. Louis (statul Missouri) unde au cobor, pasageri, au urcat alţii, s-au făcut aprovizionarea şi câteva reparaţii minorj apoi vasul s-a desprins de debarcader, continuându-şi călătoria… Era ultim oară când a fost văzut. *Iron Mountain* nu a ajuns la următoarea escală, n nu s-a întors din drum. A dispărut, împreună cu tot echipajul (treizeci oameni) şi cincizeci şi cinci de pasageri.

Se scufundase într-o clipă? Un naufragiu fără urme, fără, supravieţuitor? *Iron Mountain* nu naviga pe un ocean bântuit de furtun: uragane, ci pe cursul superior al unui fluviu, unde pericolul era mai degr. să eşueze pe un banc de nisip… Vasul nu fusese o epavă plutitoare, subre şi putrezită, gata să se descompună dacă se izbea de vreo stâncă. La lungime de 60 m şi o lăţime de 10 m, având deplasamentul de 900 tone, coe şi scheletul suprastructurii metalice şi un puternic motor cu aburi, *Iroi Mountain* atingea o viteză de 8 noduri. Era o realizare reprezentativă; epocii de avânt tehnic şi economic de după Războiul de Secesiune (186 l 1865), când pentru naţiunea americană începuse nu doar reconstrucţia, ci s-o dezvoltare fără precedent.

În 1869 se terminase prima linie ferată transcontinentală (Union Pacifii ce traversa Statele Unite de la Est la Vest. În 1872

George Westinghou.

Inventa frâna pneumatică pentru locomotive, iar un monorail experiment circula între Bradford şi Derrick City, pe o distanţă de 6, 5 km. Au urmatte.

tativele de a crea o legătură directă între Nord şi Sud, unul din traseele pe.

puse fiind Golful Mexic – Marile Lacuri, pe cursul Fluviului Mississippi al unor canale artificiale. Proiectul implica nava *Iron Mountain*, care a para sit docurile din New Orleans în vara lui 1872, pentru a deschide un drum pl ape – şi nu pentru a-i duce pe oamenii de la bordul său într-o călătorie făli sfârşit, ce avea să se înscrie în „Cronicile Imposibile" ale umanităţii.

Cu fiecare generaţie încercăm să facem din lumea în care trăim un sisteij accesibil, cunoscut şi, mai ales, controlabil. Orice nou fenomen este studia, catalogat, apoi integrat unei scheme universale, logice şi imuabile. Ştiinţa ridică ziduri tot mai înalte, menite să ascundă ce s-ar putea afla Dincolo de convenţii, de enclava reprezentărilor artificiale. Nimic nu se pierde, nimic nu se câştigă, nimic nu dispare… în Neant. Şi totuşi, când se întâmplă, iar inexplicabilul devine un fapt de necontestat, este căutată o greşeală de interpretare, un fals, o inadvertenţă. Sau un martor uşor de discreditat.

În 1902, un tren de marfă „s-a pierdut" lângă Zaragoza (Aragon – Spania). Întâmplarea a implicat mai multe persoane ce ar fi putut oferi date nor anchetatori-neutri; autorităţile au menţionat însă doar mărturia unui dolescent care nu ştia să scrie, nici nu vorbea foarte fluent.

În dimineaţa de 13 martie, paznicul la un canton din apropiere de aragoza a ieşit să coboare bariera. După cinci minute s-a auzit fluierul loco-otivei – două semnale scurte, apoi tăcere. La barieră se adunaseră câteva aruţe şi oamenii au aşteptat, răbdători, însă pe linie nu venea nimic. După vreme, paznicul a telegrafiat la cantonul vecin, iar răspunsul i-a adâncit şi luni mult confuzia: mărfarul trecuse pe acolo cu două ore în urmă! Cât îi trebuia ca să parcurgă treizeci de kilometri? Pe distanţa între cantoane calea ferată nu avea nicio derivaţie, iar o locomotivă şi opt vagoane nu se puteau „evapora"!

Convins că se întâmplase vreo defecţiune, cantonierul a chemat echipa de intervenţie. Oamenii au găsit şinele în bună stare, dar… niciun tren! în schimb, au întâlnit pe câmp un adolescent ce păzea nişte oi şi părea înfricoşat de moarte.

Spaima şi un defect de vorbire făceau ca José Casado să se exprime cu greutate. Iar imaginea ce se năştea dincolo de cuvintele rare, poticnite, era prea şocantă pentru a fi considerată altceva decât o halucinaţie… José văzuse cum trenul ce venea în viteză s-a izbit ca de un zid invizibil, după care a dispărut: întâi locomotiva, apoi vagoanele, unul după altul.

„Rătăcirile unei minţi impresionabile, rod al imaginaţiei", consemna doctorul ce l-a examinat pe adolescent. Dar José Casado nu a descris legiuni de făpturi înaripate care au dus locomotiva undeva, în cer… Relatarea lui rămânea de o simplitate prozaică. Imaginaţie? José nu avea aşa ceva. Incapabil de gândire creativă, el nu făcea decât să înregistreze ce vedea sau auzea, reproducând totul cu o precizie a detaliilor care îi uimise adeseori pe săteni.

Mărturia lui José Casado a fost „demontată" cuvânt cu cuvânt, prin eforturi demne de o cauză mai bună. În schimb, cantonierul şi cei aflaţi la barieră în momentul incidentului fuseseră ignoraţi cu desăvârşire – deşi niciunul nu avea deficienţe mentale…

Dacă pierderea – chiar inexplicabilă – a unui mărfar nu i-a tulburat prea mult pe spanioli, fiind menţionată într-o singură publicaţie din Zaragoza, dispariţia avionului *L'Oiseau Blanc* şi a aviatorilor Nungesser şi Coli s-a aflat săptămâni la rând pe pagina întâi a ziarelor din două continente.

În 1927, cei şase mii de kilometri care separă Parisul de New Voi reprezentau o adevărată provocare pentru avioanele epocii, în special pentru monomotoare. Francezii Charles Nungesser şi François Coli au hotar; să o primească. As al aviaţiei aliate în Primul Război Mondial, Nungesse doborâse patruzeci şi trei de avioane germane. Coli, tot un fost pilot di vânătoare, inginer şi mecanic de excepţie, participase în 1919 la prima traversare aeriană a Mediteranei.

L'Oiseau Blanc era un biplan Levasseur – variantă îmbunătăţită

a modlului cu trei locuri –, cântărea cinci tone şi dispunea de un fuselaj specia carenat, putându-se menţine la nevoie pe apă asemeni unui hidroavion, dei nu avea flotoare.

După decolarea de pe aeroportul Le Bourget din Paris, în dimineaţa i

8 mai 1927, *L'Oiseau Blanc* a pornit spre Canalul Mânecii, de-a lungul Senei

La 06, 45 a.m. era deasupra Capului Antifer, de unde începea imensitatea oceanului… Cei doi aviatori urmau să zboare peste sudul Irlandei, să vireze către vest, navigând până la Insula Terra-Nova, iar de acolo să aleagă o rută către New York.]

Orele treceau. Deşi avionul pilotat de Nungesser şi Coli nu fusese semnalat peste Irlanda, el a fost văzut traversând cerul Insulei Terra Novi Veştile, uneori contradictorii, continuau să-l preceadă: *L'O iseau Blanc* sui votase Halifaxul (Canada), apoi Bostonul (SUA). I s-a prevăzut amerizarej la 16, 50 p.m. În rada portului New York… în dimineaţa de 15 mai, ziaru; parizian „*La Liberte*" anunţa: „Nungesser şi Coli au ajuns la destinaţie!" j

Ştirea s-a dovedit falsă. *L'Oiseau Blanc* nu a sosit în ziua aceea, nici îi cele următoare. Aşteptarea se prelungea, spulberând speranţele, îndoliinci inimile. Nimeni nu a aflat vreodată care a fost soarta celor doi francezi. S crede că avionul lor ar fi dispărut între Boston şi New York, foarte aproapi de capătul călătoriei.

Câteva zile mai târziu, pe 21 mai, Charles Lindberg ateriza la Paris cu monoplanul *Spirit of Saint Louis* – după ce traversase Atlanticul în 33 de orei şi 29 de minute –, bucurându-se de primirea triumfală care le fusese rezervată lui Nungesser şi Coli.

Cei doi au trecut în neştiut – lăsând doar întrebări fără răspuns, încotro i-a purtat ultimul zbor? Cerul nu păstrează urme, iar nesfârşirea lui rămânej – asemeni adâncurilor încă neexplorate ale oceanelorun teritoriu prea vast pentru a fi controlat.

François Coli (*stânga*) şi *Charles Nungesser* (*dreapta*), *echipajul biplanului* L'Oiseau Blanc (*arhiva Dan Apostol*).

Charles Nungesser şi François Coli puteau să dispară oricum, oriunde. Erau de ajuns o defecţiune la motor, o scurgere de combustibil, o explozie, aterizarea forţată într-o mlaştină, ciocnirea de un perete stâncos… Sunt atâtea feluri de a muri, atâtea tragedii „normale". De ce n-am accepta sfârşitul dureros, dar prozaic al unor eroi care au cutezat prea mult, întinzând prea departe limitele rezistenţei lor şi ale aparatului? Oricât de experimentaţi, piloţii erau supuşi greşelii, iar *L'Oiseau Blanc* rămânea creaţia unei perioade de pionierat. De ce pierderea avionului şi a echipajului său n-ar putea fi considerată doar ca una din jertfele inerente în cursa spre progres a umanităţii?

Fiindcă n-a fost deloc aşa. În 1927 nu existau computere, sateliţi, radare, nici măcar radiouri de bord performante. Calităţile umane înlocuiau ceea ce tehnica nu ajunsese să suplinească. Nungesser şi Coli aveau practica unor ani de lupte aeriene ce solicitaseră intens piloţii şi aparatele. Avionul lor a plecat din Franţa după nenumărate verificări tehnice, iar vremea a fost bună pe tot parcursul drumului. Cel mai probabil accident nu se putea produce decât deasupra oceanului. Şi totuşi, *L'Oiseau Blanc* a traversat în

siguranţă Atlanticului, ca să dispară pe „linia de sosire”.

Ce au văzut oamenii aceia – războinicii asirieni, Bertrand de Châteauneuf, pasagerii şi echipajul lui *Imn Mountain*, mecanicul trenului spaniol, Nungesser şi Coli… – deschizându-se brusc înaintea lor? Un portal imens, trecerea într-o altă dimensiune? S-au pomenit oare aspiraţi într-un sorb, în timp ce o pleoapă gigantică se închidea în urma lor, spulberând pasajul efemer?

Ce se află după ultima frontieră a lumii noastre? O infinitate de universuri care coexistă în continuumul spaţiu-timp, evoluând separat dar cu aleatorii puncte de tangenţă? Şi ce se întâmplă cu aceia nimeriţi în Necunoscut, cei pentru care *Ultima frontieră* devine zidul impenetrabil al unei închisori de unde nu mai există scăpare?

IMPOSIBILA ÎNTOARCERE

La 5 decembrie 1872, bricul *Dei Graţias*, sub comanda căpitanului Morehouse naviga la 600 mile marine (1.111 km) în largul coastelor portugheze, când a întâlnit velierul cu trei catarge *Mary Celeste* plutind în derivă şi având aproape toate pânzele strânse.

Cum corabia străină nu răspundea la semnale, Morehouse a abordat-o, urcând scara de la babord împreună cu trei dintre oamenii săi. După ce au constatat absenta echipajului şi a bărcilor de salvare, au coborât sub puntea pustie; nici acolo n-au găsit pe nimeni, deşi obiectele personale ale marinarilor se aflau la locul lor… Din cabina căpitanului lipseau sextantul, cro-nometrul şi hărţile de navigaţie, dar încărcătura din cală era intactă: 1.700 butoaie de alcool şi provizii care ar fi ajuns pentru şase luni de călătorie fără escală. Ultima însemnare în jurnalul de bord data din 25 noiembrie – de zece zile, *Mary Celeste* rătăcea la întâmplare pe apele Oceanului Atlantic, de un calm vremelnic şi înşelător…

Mary Celeste a fost adusă în portul Gibraltar, pentru examinarea de către autorităţile judiciare. Cercetările nu au avut vreun rezultat concludent, cu excepţia descoperirii unei crăpături recente, de doi metri lungime, situată sub linia de plutire… Raportul procurorului general s-a dovedit extrem de imaginativ faţă de sărăcia indiciilor: căpitanul Briggs, soţia şi fiica acestuia, împreună cu secundul, fuseseră omorâţi de echipajul de pe *Mary Celeste*, care se revoltase. Temându-se

de represalii, marinarii au deteriorat corabia – pentru a se crede că a trebuit să o abandoneze – apoi au părăsit-o, aventurându-se pe ocean în bărcile de salvare.

Concluzia anchetei nu a convins pe nimeni, iar cazul *Mary Celeste* a fost amplu mediatizat şi dezbătut în ziarele din întreaga lume, căutându-se o rezolvare a enigmei – ceea ce nu s-a întâmplat nici până astăzi.

Ipotezele erau uneori fantastice (atacul unui calmar gigant, ale cărui braţe au cules, pe rând, toţi marinarii), alteori de-a dreptul aberante (echipajul a consumat un aliment deteriorat, cu proprietăţi halucinogene, aruncându-se peste bord într-un acces de nebunie colectivă).

Varianta iniţială, a revoltei, implica trei scenarii posibile, în primul, marinarii de pe *Mary Celeste* n-au mai suportat disciplina de fier şi tratamentul la care erau supuşi… Se ştia ce i se întâmplase căpitanului de sumbră reputaţie William Bligh, ale cărui intoleranţă şi cruzime au dus la izbucnirea revoltei de pe *Bounty* (Oceanul Pacific, 28 aprilie 1789). Un asemenea profil nu i se potrivea însă lui Briggs, caracter „deschis şi optimist" cum îl descrii –, au toţi cei care îl cunoscuseră. Iar un căpitan aflat în relaţii încordate cu echipajul nu îşi ia familia într-o călătorie ce se poate termina printr-unt deznodământ nefast.

Acţiunea violentă a marinarilor ar fi putut avea un motiv ceva mai prozaic: decişi să pună stăpânire pe navă şi pe marfa din cală, aceştia i-au eliminat pe martorii fărădelegii lor. Însă corabia nu a ajuns să fie vândută în vreun port, iar cele 1.700 de butoaie cu alcool au rămas neatinse. Să fi avut *Mary Celeste* şi o altă încărcătură, mai valoroasă, despre care proprietarii navei şi compania de asigurare nici nu bănuiau? Dar, din nou, ar fi riscat căpitanul viaţa familiei sale pe un vas ce transporta mărfuri de contrabandă?

Doamna Briggs era, se pare, de o frumuseţe ieşită din comun, element ce a alimentat o a treia variantă: marinarii i-au ucis soţul pentru a le vinde pe femeie şi pe fiica ei negustorilor de sclavi din Tanger, care cumpărau europence pentru haremurile potentaţilor arabi din nordul Africii.

A fost *Mary Celeste* scena unei crime odioase? La o analiză atentă, petele roşiatice de pe unul dintre bordaje s-au dovedit rugină şi nu sânge, iar absenţa oricăror urme de luptă anulează atât ipoteza revoltei echipajului, cât şi pe cea a unui eventual atac pirateresc (de altfel, piraţii din Atlanticul de Nord fuseseră decimaţi cu un secol înainte de Royal Navy).

Căpitanul Morehouse a găsit şase dintre ferestrele cabinelor de la pupa velierului abandonat astupate cu scânduri bătute în cuie – măsură de precauţie ce se lua doar pe o mare extrem de agitată. S-a născut astfel o nouă ipoteză: speriaţi de valurile uriaşe şi de apa care pătrunsese în cală în timpul unei furtuni cumplite, marinarii au părăsit corabia, crezând că se va scufunda… Dar crăpătura în chilă – ivită din cauze nedeterminate – era prea îngustă pentru ca inundaţia să afecteze flotabilitatea corabiei. Deşi luase ceva apă, vasul nu a fost nicio clipă în pericol – orice marinar îşi dădea imediat seama de asta. De ce-ar fi ales cei de pe *Mary Celeste* să înfrunte stihiile în cel mai riscant mod?! Chiar dacă supravieţuiau furiei oceanului, s-ar fi trezit curând fără apă sau hrană şi fără speranţa de a ajunge la vreun ţărm.

Revoltă sau furtună, oricare era motivul, a abandona corabia în mijlocul Oceanului Atlantic, preferând precaritatea unor bărci deschise, echivala cu o sinucidere!

Dar nu toate scenariile considerau că echipajul îşi găsise sfârşitul pe mare. Potrivit unuia, cazul *Mary Celeste* n-a fost decât o escrocherie plănuită de căpitanii Morehouse şi Briggs pentru a încasa prima de salvare. Un plan deosebit de inventiv şi minuţios, implicând eforturi şi riscuri enorme, pentru… 8.528 de dolari, cât s-a primit în final, sumă ce trebuia împărţită între cei cincizeci de „complici" din ambele echipaje.

Mary Celeste n-a fost însă singura navă găsită rătăcind pe mările lumii, fără ca nimeni să se afle la bord. Cu douăzeci şi doi de ani înaintea ei, în 1850, velierul *Seabird* fusese descoperit în derivă în apele Oceanului Pacific, în apropiere de Newport (statul Oregon – SUA); unica fiinţă de la bord era… un câine. Instrumentele de navigaţie rămăseseră toate la locul lor, ca şi bărcile de salvare!

În 1883, goeleta *J.C. Cousins* a eşuat pe ţărmul pacific al Americii

de Nord, lângă farul Canby (statul Oregon – SUA). Chemată să investigheze cazul, Garda de Coastă a găsit focul arzând în soba din cambuză şi farfuriile cu mâncare pe mese… Ultima adnotare în jurnalul de bord – făcută chiar în dimineaţa aceea – nu menţiona vreun incident care să justifice abandonarea navei de către echipajul său.

În 1953, vasul *Holchu* era abordat în timp ce rătăcea între Insulele Nicobar şi Andaman (Oceanul Indian). Nu s-a constatat vreo avarie la chilă sau motor, nici dereglarea instrumentelor de bord. Staţia radio funcţiona, iar proviziile şi rezerva de motorină erau aproape intacte…

Echipajul de pe yachtul *Faith* nu a dispărut – dar experienţa stranie din ziua de 11 octombrie 1972 le-a marcat cu siguranţă vieţile celor opt australieni… Se aflau în largul Atlanticului, la 900 de mile marine de localitatea Viana de Castelo (Portugalia), plutind în derivă din cauza unei defecţiuni la motor, când au recepţionat un mesaj radio, avertizându-i despre o iminentă înrăutăţire a vremii. Căpitanul Kevin Connor calculase imediat un curs care să-i scoată din zona ameninţată de furtună, însă remedierea avariei avea să mai dureze câteva ore.

La amiază cerul s-a întunecat brusc, primele fulgere despicând zarea dinspre apus. Apoi, secundul şi alţi doi membri ai echipajului au zărit ceva, ca o pată de lumină ce creştea tot mai mult. Deşi împrejur văzduhul plumburiu apăsa un ocean răscolit de valuri înalte, în locul acela bolta rămânea senină, apele albastre şi calme. Chemaţi, căpitanul şi ceilalţi patru marinari au privit neîncrezători imaginea ce căpătase contur, claritate: o insulă cu plaje aurii şi culmi acoperite de o vegetaţie luxuriantă.

„Părea un liman providenţial, singura scăpare din iadul ce se dezlănţuise pretutindeni. O clipă am fost tentaţi să ne îndreptăm într-acolo…”, îşi aminteşte căpitanul Connor.

Din fericire, n-au făcut-o. Poate fiindcă insula nu apărea pe ecranul radarului; poate pentru că în Atlanticul de Nord nu *există* o asemenea insulă… Mecanicul de pe *Faith* a izbutit să repare motorul şi yachtul s-a îndepărtat în viteză de acel tărâm iluzoriu, preferând furtuna, riscantă, dar… mai familiară.

Reproduse de săptămânalul „*Melbourne Inquirer*”, declaraţiile

căpitanului Connor şi ale oamenilor săi au fost analizate de psihologii marinei australiene, care cu considerat episodul drept „*o* halucinaţie clasică – un răspuns compensator la percepţia exacerbată a pericolului real în care s-au aflat martorii". O reacţie identică la opt personalităţi diferite?... Cum nu existau victime, nici pagube materiale, cazul a fost repede clasat şi nimeni nu a făcut vreo corelaţie între incidentul din 1972 şi cel întâmplat cu un secol mai devreme, când echipajul de pe *Mary Celeste* a dispărut într-o locaţie geografică apropiată.

Doar o coincidenţă? Să fi văzut marinarii de pe velierul asediat de stihiile oceanului aceeaşi insulă, atrăgându-i cu promisiunea unui ţărm ocolit de furtună? Cedaseră tentaţiei fără să ştie că trecerea se va închide în urma lor, pentru totdeauna? Sau o făcuseră conştient – fiindcă *voiau* să ajungă *Dincolo*.

Briggs şi-a luat soţia şi fiica, iar marinarii au sărit în bărci, renunţând la lucruri şi abandonând nava furiei apelor. O corabie zguduită de valuri, un pământ al făgăduinţei, cu plaje aurii şi păduri veşnic verzi... Fusese alegerea căpitanului Briggs sau a tuturor?

Dacă cei de pe *Mary Celeste* au pornit pe un drum fără întoarcere din temeritate, imprudenţă sau spirit de aventură, pentru o femeie născută cu patru sute de ani înaintea lor, prizonieră în temniţele Inchiziţiei, evadarea, fie şi în Necunoscut, nu reprezenta doar una dintre opţiuni – era singura.

În secolul al XIII-lea, la iniţiativa Bisericii Catolice a început o vastă campanie care va continua, sub diverse forme, până în zilele noastre: eradicarea vrăjitoriei, în Evul Mediu, pe lista duşmanilor credinţei, locul întâi era ocupat iniţial de eretici, însă după deceniile de prigoană, execuţii şi cruciade „purificatoare" (cum au fost cele din 1215 – 1244 împotriva catharilor), aceştia se împuţinaseră drastic. Când maşina de strivit destine a Inchiziţiei s-a dovedit atât de eficientă încât a ajuns să lucreze în gol, Sfântul Oficiu şi-a aţintit privirea asupra unor victime considerate până atunci mai puţin demne de luat în seamă: vrăjitorii. Susţinând că pot comunica nemijlocit cu

Supliciile rezervate vrăjitorilor de ambele sexe în Iad. Gravură pe lemn (detaliu), sec. XV, Troyes, Franţa (arhivele Comisiei Humboldt).

forţele primordiale ale naturii, magii perpetuau de fapt străvechile ritualuri ale păgânismului animist… Deşi primul denunţ al unor „practici obscure" consemnat în cronici a fost făcut în anul 900 d.Hr. de călugărul Regimon de Prim, abia trei secole mai târziu vrăjitorul va fi prezentat ca beneficiarul unei relaţii profitabile cu diavolul şi hăituit fără odihnă sau cruţare. Cum inchizitorii erau sclavi ai legitimităţii, pentru ca Sfântul Oficiu să-şi poată extinde jurisdicţia

asupra noilor inamici ai Bisericii, trebuia să existe o procedură bine definită, întâiul pas a fost stabilirea unui raport de identitate între magie şi erezie, vrăjitorul fiind considerat un eretic aservit Puterilor întunericului. Precedentul s-a creat într-un proces ce a avut loc în 1259 la Toulouse, când 68 de bărbaţi şi femei acuzaţi de erezie au „mărturisit" sub tortură că îl slujesc pe diavol şi participă la sabaturi. Ca urmare, în 1270 s-a definitivat „*Summa de Officio Inauisitionis*", tratat care legifera pedepsele destinate adoratorilor Satanei. Sezonul „vânătorii de vrăjitoare" era deschis…

La 5 decembrie 1484, Papa Inocenţiu al VIII-lea elaborează „*Smnmis desiderantis*", bulă care investeşte tribunalele inchizitoriale cu puteri depline în ofensiva contra păgânismului. Prin acest decret papal, vrăjitorii sunt făcuţi oficial răspunzători pentru vremea rea, distrugerea recoltelor, moartea vitelor, bolile şi mai ales molimele ce decimau populaţia în Evul Mediu. Oricine putea fi pus sub acuzaţie: bărbaţi, femei, copii, chiar şi făpturile necuvântătoare. Cazurile în care animale (câini, măgari, porci, pisici sau capre) au fost arestate, judecate şi condamnate nu stârneau ilaritate, ci groază. Cruciada împotriva vrăjitoriei se desfăşura în întreaga Europă, Germania şi Spania excelând în practici inchizitoriale, în Spania, faima sinistră a Marelui Inchizitor Torquemada a supravieţuit peste veacuri, iar în Germania cruzimea judecătorilor a ajuns să stârnească revolte, câţiva inchizitori (între care fanaticul Conrad de Marbourg) fiind asasinaţi. Asta n-a putut opri însă acţiunile Sfântului Oficiu şi, curând, „*Smnmis desiderantis*" s-a dovedit un instrument neîndestulător în susţinerea campaniei antimagie.

În 1485 a apărut „*Malleus Maleficarum*" („*Ciocanul vrăjitoarelor*"), un manual de luptă cu demonii ce a devenit rapid breviarul tuturor inchizitorilor. „*Malleus Maleficarum*" a fost scris de doi călugări dominicani (pe baza unui manuscris al lui Bernard Gui – personaj istoric pe care Umberto Eco îl prezintă în romanul „*Numele Trandafirului*"). Autorii subliniază două aspecte esenţiale în activitatea oricărui tribunal ecleziastic. *Primul*: vrăjitoria este o formă gravă de erezie. *Al doilea*: ea reprezintă, în general, un apanaj feminin.

Diverse modalităţi de tortură şi execuţie uzuale în Germania *secolelor* XV-XVI. *Detaliu dintr-o xilogravură de Tengler, Maienza, 1508* (*arhivele Comisiei Humboldt*).

Observaţia nu făcea decât să motiveze o evidenţă: cel mai des condamnate erau femeile – expresie a revigorării vechiului misoginism al Bisericii, care vedea în fiicele Evei eternele ademenitoare, gata să-i ducă pe bărbaţi în ispită…

Mărturisirile se obţineau prin tortură, osânda fiind închisoarea pe viaţă sau arderea pe rug. Când o acuzată se încăpăţâna să nu îşi recunoască „fărădelegile", se apela la „Judecata lui Dumnezeu": era aruncată într-o apă adâncă. Dacă se îneca, fusese nevinovată; dacă ieşea la suprafaţă, nu o putea face decât ajutată de diavol şi urma… execuţia. Vrăjitoarele nu aveau scăpare: orice ar fi făcut, orice drum alegeau, la capătul lui le aştepta moartea – în chinuri, în apă sau în flăcări. Lentă şi atroce pentru cele care îşi strigau inocenţa până în ultima clipă; „milostivă" pentru acelea care acceptau o pocăinţă târzie.

Hildegard Rainer voia să trăiască. Chiar şi-n temniţa unde călăii îi sfârtecau încetul cu încetul sufletul şi trupul, chiar dacă viaţa în catacombele de sub Palatul Episcopal din Cologne (Köln – Germania) însemna o amânare inutilă şi dureroasă a sfârşitului, în fiecare zi, prizoniera era adusă în sala unde anchetatorul îi punea întrebări, iar scribul aşternea răspunsurile pe hârtie. Jorg von Groeneveld, călugăr dominican, Inchizitor de Cologne, voia să ştie totul. Dansase despuiată în pădure, sub razele Lunii? Se împreunase cu demoni-ţapi? Băuse sânge de prunc? Câte alte nelegiuiri şi practici împotriva firii săvârşise?

Hildegard îşi cunoştea prea bine vina. Fierturile ei din ierburi tămăduiseră pe mulţi – fără să-i mulţumească pe toţi. Iar moştenitorii unui negustor pe care-l vindecase, spulberându-le visul de grabnică înavuţire, au acuzat-o de vrăjitorie. Deşi tăcerea obstinată nu făcea decât să-i prelungească agonia, femeia refuza să le dea oamenilor în negru ceea ce aşteptau de la ea: o mărturisire.

Călăii au încercat să i-o smulgă cu cleşti înroşiţi şi menghine ce zdrobeau carnea. I-au înfipt ace în trup, au pus-o pe „scaunul vrăjitoarelor" (un jilţ de fier cu ţepi, sub care se îngrămădea jar incandescent), au spânzurat-o de mâini, atârnându-i greutăţi la glezne… Interogatoriile erau conduse de Jorg von Groeneveld „în spiritul legii" şi consemnate cu scrupulozitate pentru a folosi drept

probe într-un proces… ce n-a mai avut loc.

În a şaizecea zi a anchetei, cei care veniseră să o ia pe prizonieră au găsit celula pustie. Pe unde ieşise Hildegard? Tainiţa n-avea fereastră, iar uşa fusese încuiată pe dinafară şi blocată cu zăvorul. Exista un complice care a ajutat-o să evadeze? Femeia nu avea cu ce să-şi cumpere scăparea. Era tânără şi încă frumoasă, dar dacă trupul mutilat ar mai fi ispitit vreun temnicer, acesta putea să ia oricând ce râvnise, fără teamă de pedeapsă…

Imposibilitatea fugii părea evidentă şi orice inchizitor ar fi priceput de îndată, asemeni lui von Groeneveld, că Lucifer îşi luase protejata cu el! Cazul vrăjitoarei scăpate miraculos de osândă în 1492 a rămas celebru în analele Sfântului Oficiu, determinându-i pe fraţii dominicani din Cologne să-şi tempereze zelul, cel puţin o perioadă. Inchizitorii erau convinşi că au avut de-a face cu un fenomen pe care nu fuseseră pregătiţi să-l întâlnească: o vrăjitoare adevărată.

Dar dacă Hildegard ar fi avut vreo putere – fie şi numai a iluziei – de ce aşteptase atât, îndurând un supliciu căruia îi putea pune oricând capăt? Poate că tocmai suferinţele nemăsurate i-au descătuşat capacităţi telepatice latente… Când au deschis uşa, temnicerii au „văzut" o încăpere goală, ignorând femeia care se strecura pe lângă ei. Dar cum a controlat prizoniera două minţi în acelaşi timp, cum a străbătut coridoarele pline de călugări, soldaţi, scribi, cum a trecut de gărzile de la poartă, apoi prin oraşul în care mulţi o cunoşteau?… Hildegard nu a încercat să îşi vadă familia; din ziua evadării n-a mai întâlnit-o nimeni, niciodată.

Trecuse din spaţiul strâmt al celulei într-o altă dimensiune, un loc unde nu o puteau urma nici inchizitorii, nici călăii? Singurul indiciu ar fi o însemnare a scribului, potrivit căreia prizoniera mărturisise – în timpul unei torturi care-i provoca dureri insuportabile – că, în tainiţa jilavă unde o aruncaseră zărea uneori, dincolo de fisura dintr-un perete, o lumină aurie. Remarca nu a stârnit interesul inchizitorului şi femeia leşinase, curmându-şi abrupt vorbele. Ce văzuse Hildegard în subteranele palatului? Un pasaj secret? Şi dacă da, unde ducea acesta?

Patru secole mai târziu, un ofiţer francez avea să aleagă o cale similară, păşind pentru totdeauna în Necunoscut.

Fachoda (Sudan – Africa). Locul unde, în 1898, au stat faţă în faţă – într-o confruntare tăcută, la un pas de dezlănţuirea unui război european – nu doar nişte contingente militare, ci două puteri mondiale ale căror imperii se aflau în plină expansiune: Anglia şi Franţa.

Lumea Veche se dovedea prea strâmtă şi lipsită de orizonturi pentru Occidentul care, ieşind din lunga noapte a Evului Mediu deschisese ochii, în zorii Renaşterii, asupra imensităţii continentelor de peste mări, ce trebuiau explorate, anexate şi, mai ales, exploatate.

Africa era unul dintre acele tărâmuri fascinante şi râvnite, unde fiii bătrânei Europe veniseră să acumuleze bogăţii şi teritorii. Pentru asta înfruntau triburi ostile, dificultatea traseelor prin jungle sau deserturi, fiare periculoase şi maladii incurabile – dar, în primul rând, se luptau între ei. De la mijlocul secolului al XIX-lea, englezii au încercat să unifice vastele întinderi pe care le deţineau pe axa nord-sud a continentului. Francezii intenţionau să-i împiedice: dacă unul din corpurile lor expediţionare ar fi traversat Africa de la vest la est, până la Oceanul Indian, coridorul creat întrerupea continuitatea teritoriilor aflate sub influenţă sau posesiune britanică, izolând Nordul (Egiptul şi Sudanul anglo-egiptean) de Sud (Uganda şi Africa Orientală Britanică).

Una dintre încercările francezilor a fost foarte aproape de reuşită… Căpitanul Jean-Baptiste Marchand – ofiţer ce îşi câştigase un renume de explorator temerar şi inventiv – a pornit în 1897 de la Brazzaville, cu scopul de a parcurge regiunile doar parţial cartografiate dintre fluviile Congo şi Nil… Coloana sa de soldaţi şi hamali indigeni a străbătut Africa Ecuatorială Franceză (Congoul francez, Gabon, Camerun, Ciad), urmând cursul fluviului Congo, apoi al râurilor Ubangi şi Mbomou. Dincolo de Obo – ultima aşezare unde flutura drapelul francez – Marchand şi oamenii lui au trecut graniţa sudaneză, ajungând la Tambura, în teritoriile pe care englezii le revendicaseră, fără a izbuti să le controleze în totalitate. Expediţia lui Marchand a traversat zona dintre afluenţii Nilului, Bahr el Ghazal şi Bahr el Djebel, pentru a-şi continua marşul pe malul drept al Nilului Alb (Bahr el Abaid).

Cum înaintau pe un teritoriu tot mai nesigur, Marchand l-a

trimis pe locotenentul Raoul D'Epernay, împreună cu zece soldaţi senegalezi, într-o misiune de recunoaştere. D'Epernay lăsa câte un om al său în fiecare sat prin care trecea, pentru a transmite coloanei informaţii sau avertismente, însă drumul rămânea deschis, iar localnicii îşi dovediseră disponibilitatea de a coopera cu francezii. Totul a mers bine până în al optulea sat, unde căpiţaj nul Marchand nu l-a găsit pe soldatul lui D'Epernay aşteptându-l.

Ce se întâmplase? Niciun alb însoţit de trei senegalezi nu trecuse de palisada ce înconjura colibele – susţineau sătenii. Locotenentul şi oamenii lui au rămas undeva între cele două aşezări, însă francezii nu-i întâlniseră

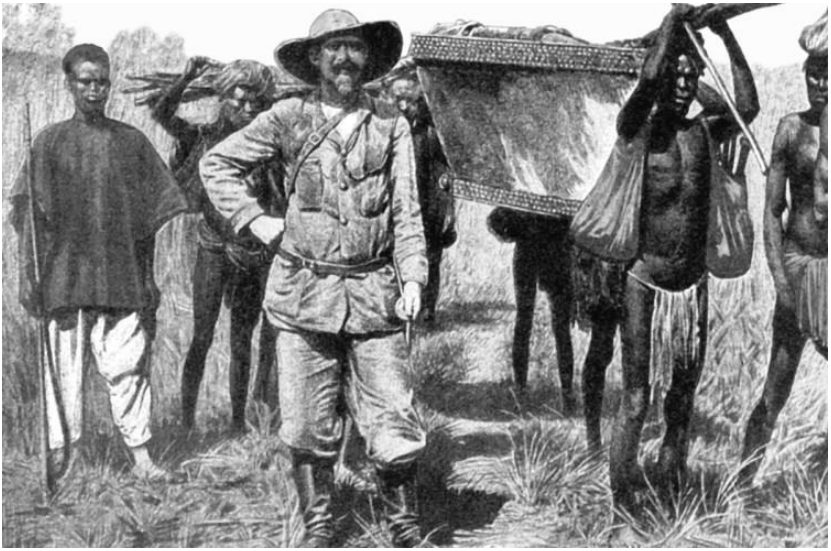

Căpitanul Jean-Baptiste Marchand, conducătorul expediţiei franceze care avea să declanşeze „Incidentul Fachoda" (1898). Ilustraţie din ziarele franceze ale epocii (arhiva LeDuc-Fabrier).

pe drum. Se rătăciseră prin junglă? Destul de improbabil în condiţiile în care conveniseră să urmeze îndeaproape cursul Nilului. O ambuscadă a băştinaşilor? Triburile din zonă nu erau ostile străinilor – nici măcar războinice! Atacul unor fiare? Greu de crezut ca patru oameni înarmaţi să nu le poată ţine la distanţă.

Deşi Raoul D'Epernay îi fusese nu doar camarad ci şi prieten, Marchand nu şi-a îngăduit o întârziere ce ar fi compromis întreaga

campanie. A dat ordinul de plecare, lăsând în urmă un sergent şi câţiva soldaţi care să-i caute pe cei dispăruţi.

La 10 iulie 1898, expediţia lui Jean-Baptiste Marchand a ajuns în oraşul Fachoda, pe care l-a ocupat, extinzând astfel spre Est posesiunile franceze din Africa. Visul conexiunii Dakar-Djibouti – care bloca joncţiunea teritoriilor engleze dintre Cairo şi Capul Bunei Speranţe – s-a spulberat însă, după doar două luni.

La 19 septembrie, o armată anglo-egipteană a urcat pe cursul Nilului, până la Fachoda. După ce zdrobise trupele lui Al-Mahdi la Omdurman şi recucerise capitala Sudanului, comandantul ei, lordul Herbert Kitchener, conte de Khartoum, era prea puţin dispus la compromisuri. Când i-a somat pe francezi să părăsească oraşul, refuzul lui Marchand a fost gata să ducă la izbucnirea unui conflict sângeros. Au urmat 57 de zile „încordate" până când Franţa, care nu era pregătită să susţină un război cu Imperiul Britanic, a hotărât să cedeze. La 7 noiembrie 1898, ministrul Afacerilor Externe i-a telegrafiat lui Marchand de la Paris, ordonându-i să evacueze Fachoda.

În „marşul retragerii", francezii nu s-au întors pe acelaşi drum. Câteva luni mai târziu însă, Marchand s-a întâlnit la Bangui cu sergentul Thierry Besson – pe care îl lăsase în satul sudanez – şi a primit raportul privind dispariţia lui D'Epernay.

După săptămâni în care a cercetat zadarnic teritoriul tribal şi a vorbit cu aproape toţi membrii comunităţii, Thierry Besson şi-a dat seama că încercările sale se loveau ca de un zid: localnicii erau fie total ignoranţi, fie părtaşi la o conspiraţie a tăcerii.

Besson şi oamenii lui s-au întors în satul unde îi aşteptase ultimul soldat senegalez. Aici, băştinaşii s-au dovedit mai comunicativi, însă ce nu se osteneau să ascundă părea atât de incredibil încât sergentul nu ştia cum să aleagă adevărul din amestecul de istorii străvechi şi întâmplări recente… Ca şi Raoul D'Epernay, Besson a auzit despre N'galla, „cetatea de fildeş" aflată în junglă, la trei zile de mers spre miazănoapte, întrebaţi dacă intraseră vreodată în cetate, sudanezii au negat: era un oraş al oamenilor albi, în care ei nu aveau ce să caute. Sătenii îi povestiseră locotenentului D'Epernay despre N'galla şi, când a vrut să o vadă cu ochii lui, i-au împlinit dorinţa.

Besson le-a cerut acelaşi lucru – în speranţa de a descoperi noi amănunte în legătură cu D'Epernay – însă localnicii i-au explicat, răbdători, că alesese un moment nepotrivit. Cetatea „apărea" la intervale aleatorii, rămânând vizibilă o perioadă nedeterminată, care varia între ceasuri şi zile. Cum în anul acela N'galla „se arătase" cu o lună înainte, sătenii se îndoiau că o vor mai găsi acolo, dar n-au avut nimic împotrivă să le arate francezilor unde fusese.

Thierry Besson şi soldaţii lui şi-au urmat călăuzele adânc în junglă; după două zile sergentul începea să le suspecteze de intenţii îndoielnice când, în zorii celei de-a treia, sudanezii s-au oprit. „N'galla", a rostit unul, arătând spre sud. Francezii nu vedeau decât copaci, dincolo de alţii şi înaintea altora, arcuindu-şi ramurile deasupra aceloraşi desişuri cu frunze umede. Călăuzele s-au aşezat, declarând că merseseră cât de departe le era îngăduit; tot până aici l-au adus pe D'Epernay, iar locotenentul şi sene-galezii şi-au continuat drumul singuri.

Besson a pornit mai departe. Cu fiecare pas se convingea că pierdeau vremea, când strigătul unui soldat i-a adunat în jurul unui arbore uriaş. Lângă trunchi se aflau patru raniţe, un burduf gol şi alte câteva obiecte ce aparţinuseră unor militari francezi. Descoperirea printre lucrurile abandonate a tabacherei cu monograma lui Raoul D'Epernay a spulberat orice îndoială… Fuseseră cei patru atacaţi şi ucişi? Dacă da, motivul nu era jaful. Şi de ce dispăruseră cadavrele, urmele luptei? Sau poate că locotenentul şi senegalezii plecaseră spre „cetatea de fildeş", luând cu ei doar armele şi muniţia.

Ca şi comandantul său, D'Epernay era în primul rând explorator, un deschizător de drumuri având fascinaţia necunoscutului. Referinţa la „oamenii albi" din N'galla, într-o legendă venită din vremuri în care, teoretic, niciun european nu pusese piciorul în acea zonă a Africii – îi stârnise o legitimă curiozitate. Inexplicabilă însă, rămâne reacţia senegalezilor. Cât de mare putea fi devotamentul pentru căpetenia lor, ca să-i determine să-şi ia asemenea riscuri? Francezul şi oamenii lui au mers împreună până la capăt. Dacă au găsit cetatea şi au intrat înăuntru, atunci porţile de fildeş s-au închis după ei pentru totdeauna, fiindcă nimeni nu i-a văzut întorcându-se…

Soldaţii lui Besson au cercetat jungla zile la rând, fără să mai găsească ceva – până când lipsa proviziilor i-a silit să renunţe. Eşecul căutărilor a fost primit fără uimire în satul sudanez, „întoarceţi-vă peste un an, şi atunci, poate…", i-au sfătuit localnicii.

Un an mai târziu, sergentul Thierry Besson se afla la Bangui, relatându-i superiorului său cele întâmplate. Iniţial, Marchand a refuzat să-l creadă, îl cunoştea bine pe D'Epernay: locotenentul nu ar fi pus în pericol întreaga acţiune pentru o asemenea aventură! Chemat imediat, soldatul pe care Raoul D'Epernay îl lăsase în ultimul sat sudanez a admis evidenţa: fusese la curent cu planul locotenentului de a porni în căutarea „cetăţii de fildeş", însă acesta îi ceruse să păstreze tăcerea. Iar el şi-a ţinut cuvântul – chiar după ce a aflat despre dispariţia camarazilor săi… Actul de lealitate al soldatului era de înţeles. Acum însă, se hotărâse să vorbească – poate fiindcă adevărul ieşise oricum la lumină. Sau poate era convins că D'Epernay şi ceilalţi ajunseseră acolo unde niciun tribunal de pe Pământ nu avea jurisdicţie.

Soldatul a fost achitat de Curtea Marţială, deoarece acţionase în urma unui ordin direct al superiorului. La intervenţia lui Marchand cazul a fost clasat, locotenentul D'Epernay şi oamenii lui fiind declaraţi „dispăruţi în misiune".

Motivaţia locotenentului a rămas, până astăzi, la fel de ciudată ca existenţa unui oraş invizibil în jungla sudaneză. D'Epernay voia doar să se convingă de realitatea „cetăţii de fildeş"; nu avusese intenţia de a dispărea definitiv din lumea oamenilor… Să-l fi purtat „interesul ştiinţific" un pas prea departe? Sau ceea ce îi apăruse înainte era atât de fascinant încât tot ce trăise până atunci i-a părut dintr-odată searbăd şi lipsit de însemnătate?

Imprudenţă, curiozitate, fascinaţie… D'Epernay nu era căsătorit, iar părinţii îi muriseră. Să fi luat decizia cu aceeaşi uşurinţă cu care hotărâse să părăsească Franţa, pornind peste mări? Numai că, această ultimă aventură l-a dus dincolo de tot ce cunoscuse, într-un loc de unde întoarcerea a devenit imposibilă ori, poate, nedorită.

MAREEA TIMPULUI

Armata umbrelor Rătăcitori prin veacuri Clipe în eternitate

ARMATA UMBRELOR

M-a *trezit* un zgomot ca de tunet. Adormisem pe bancă şi m-am ridicat, năucit. Lângă mine, Michelle privea în jur, la fel de nedumerită, întâi am crezut că venea o furtună şi aşteptam fulgerele, primii stropi de ploaie, însă marea rămânea liniştită, iar la orizont negurile păleau în albastrul-cenuşiu al zorilor; nicio adiere de vânt, niciun nor umbrind cerul.

Şi totuşi… O nouă bubuitură, mai puternică. Se auzise din larg şi Michelle s-a uitat la mine cu un început de spaimă. Am vrut să-i spun să plecăm de acolo, dar m-am oprit, încurcat: de ce să fugim? De cine?

Atunci s-a dezlănţuit iadul.

Bubuiturile răsunau una după alta, zguduind zarea, într-o succesiune tot mai rapidă, ca nişte… salve? Alte tunuri le-au răspuns de pe faleză, din? spre şirul cazematelor ruinate. M-am răsucit iarăşi spre marea de un calm înşelător: ceva venea spre noi, fără să învolbureze apele, fără să lase vreo dâră; de spumă. Nu vedeam nimic, dar uruitul motoarelor, plesnetul valurilor de bordaje se apropiau tot mai mult. Nave invizibile urcau acum malul, făcând; pietrişul să scrâşnească sub chilele de fier, tunurile din larg continuau să tragă, cele de pe uscat îţi înteţiseră tirul. Şi brusc, văzduhul s-a umplut de răpăitul mitralierelor, pocnetul sec al mortierelor, de strigăte şi împuşcături. Un glonte mi-a şuierat pe lângă ureche, o grenadă a explodat în spatele nostru. Apoi… Am tras-o pe Michelle după mine şi ne-am pomenit alergând cum n-o făcusem vreodată în viaţă. Printre vuietele obuzelor răzbăteau ordine în engleză şi germană, urlete de moarte, gemetele răniţilor.

Lângă prima cazemată Michelle s-a poticnit, a căzut în genunchi, încercam să o salt, s-o fac să meargă mai departe, când am încremenit. Liniştea! Se lăsase la fel de neaşteptat. O linişte profundă, nefirească, în care ne auzeam răsuflările. Se terminase?

Ne-am ridicat, tremurând. Faleza era pustie, marea strălucea sub razele soarelui. Ne-am uitat unul la altul, întrebându-ne dacă înnebunisem. Amândoi? Şi tot fără vorbe ne-am legat să tăcem, să uităm totul. Oricum, nimeni nu ne-ar fi crezut…”

Armata umbrelor

— I:

Infanteria canadiană apropiindu-se de Dieppe (sus); un tanc Churchill, *distrus şi abandonat pe plajă (jos) – arhivele Imperial War Museum*.

Alain şi Michelle Lebrun şi-au călcat promisiunea două luni mai târziu, când au aflat că nu fuseseră singurii martori ai straniului fenomen.

„Ne simţeam ca într-o sală de cinematograf, ascultând sonorul unui film de război, în timp ce ecranul rămânea gol".

Cuvintele lui Alain s-au dovedit mai adevărate decât îşi închipuia. Ceea ce auziseră în dimineaţa zilei de 19 august 1972 *era* coloana sonoră a unei bătălii. Cea de la Dieppe, în care debarcarea celor cinci mii de canadieni sub tirul apărării germane s-a transformat într-un masacru, însă „ecranul" rămânea gol… fiindcă evenimentul se derulase cu trei decenii în urmă, la 19 august 1942!

Bătălia de la Dieppe nu este singura care s-a purtat din nou, peste timp.

Locuitorii din Naseby (Anglia) susţin că, an de an, la 14 iunie, pe cerul de deasupra câmpului de maci din apropierea unei ferme izolate, trupele lui Carol I înfruntă armata lui Oliver Cromwell, într-o încleştare pierdută încă din 14 iunie 1645. Lupta de la Naseby se manifestă sonor şi, uneori, olfactiv, martorii simţind mirosul prafului de puşcă după salvele muschetelor.

Anglia pare a fi ţara „bătăliilor-fantomă". În Wessex, un pădurar şi cei l doi fii ai săi au asistat la finalul masacrului de la Nachanesmere, în urma] *l* căruia Regele Egbert a cucerit Mercia (825 d.Hr.), dobândind hegemonia asupra celorlalţi suverani anglo-saxoni. Martorii au desluşit, în ceaţa zorilor, un câmp de luptă presărat cu mii de leşuri şi pe soldaţii taberei biruitoare, ce treceau printre cadavre, adunându-şi morţii.

O „viziune" asemănătoare a avut arheologul Jean Beaumont care, la un popas pe malul lacului Iona a desluşit – noaptea, sub lumina stelelor – o ceată de războinici ce îi atacau pe călugării unui schit ale cărui ruine le descoperise în aceeaşi zi. De data asta imaginilor le lipsea coloana sonoră... Cercetând prin arhive, Jean Beaumont a aflat că invadatorii erau vikingi, aliaţi ai Regelui Sven I al Danemarcei, care a debarcat în Anglia în 1013, reuşind, trei ani mai târziu, să dobândească un tron pentru fiul său Canut.

Lupte, masacre, atrocităţi ce lasă martorii îngroziţi ori cu minţile rată –,! câte. Vizual sau auditiv, scenele de coşmar recreează secvenţe ale trecutului.

De regulă... dar nu întotdeauna.

Există un caz în care războinici din vechime nu s-au mulţumit să poarte? iarăşi, o bătălie ai cărei sorţi erau hotărâţi demult. La Mons, armata de umbre a intervenit în timp real, modificând istoria.

Era în 1914. După luptele de la Dinant, Charleroi, Namur şi Liège, llnfrânte pe toate fronturile, armatele anglo-franco-belgiene începuseră o iletragere precipitată dinaintea ofensivei germane.

La 26 septembrie 1914, în apropierea localităţii Mons (Belgia), Forţele Expediţionare Britanice înfruntau un inamic superior ca număr şi dotare. După ce mitralierele germane au decimat regimentul irlandez care încercase un contraatac, totul părea pierdut, iar englezii

aveau de ales între două alternative prea puţin tentante: moartea sau prizonieratul. Dar sorţii au fost decişi altfel – de câteva sute de arcaşi în veşminte medievale, ce au apărut între tabere. Conduşi de un cavaler în armură, pe un cal alb, yeomenii au slobozit o grindă de săgeţi ce au umplut văzduhul de fulgerări orbitoare, descumpănind infanteria germană, făcând-o să se oprească şi dându-le englezilor şansa de a se regrupa pe o poziţie favorabilă. Războinicii trecutului au acoperit retragerea compatrioţilor lor, dispărând apoi la fel de neaşteptat.

Infanteria germană, deşi superioară numeric, nu a reuşit să anihileze trupele britanice la Mons (Belgia), în 1914 (arhiva Dan Apostol).

Incidentul fiind comentat de presa britanică a timpului şi menţionat în „*The Creat War*: *1914 – 1918*", volumul I (arhivele Imperial War Museum).

Halucinaţie în masă pentru ambele părţi beligerante? A fost singura explicaţie dată evenimentului incredibil din 26 septembrie 1914. Unii au acceptat-o. Dar nu şi soldaţii a căror viaţă a fost salvată de „îngerii de la Mons" sau ofiţerii germani pe care cavalerul în armură argintie îi aţintise cu lancea.

Ce sunt, ce vor războinici veniţi din timp? De ce se înfruntă iarăşi şi iarăşi pe ape, în ceruri ori pe pământ? Armate de umbre purtând în Veşnicie aceleaşi lupte, de-atâtea ori pierdute de biruitori şi

de învinşi… Să fie bătă-liile-fantomă ecouri ale trecutului, asemeni înregistrărilor holografice sau sonore, parvenindu-ne prin fisuri ale continuumului spaţio-temporal? Imagini dintr-un Armaggeddon unde soldaţi din toate vremurile sunt puşi să lupte la nesfârşit pentru a-şi ispăşi crimele? Un divertisment al Marelui Strateg care îşi joacă partidele de şah cu piese umane?

Numai „îngerii de la Mons" ştiu. Dar ei tac şi îşi încordează arcurile, undeva în Pădurea Timpului, aşteptând războaiele ce o să vină.

RĂTĂCITORI PRIN VEACURI

Exploziei de lumină i-a urmat o bubuitură cumplită şi ne-am năpustit cu toţii afară din cort, sub revărsarea şuvoaielor. Atunci i-am văzut venind, dinspre miazănoapte, prin marea de ierburi de la poalele colinei. Călăreţi în cojoace şi căciuli de oaie, purtând arme străvechi – săbii scurte, încovoiate, suliţe, arcuri, tigve de cai înfipte în pari…

Goneau împreună cu furtuna, însă trupurile cailor nu luceau de apă, veşmintele oamenilor rămâneau uscate. La fel de stranie era liniştea dimprejur: miile de copite nu iscau niciun tropot, boturile se deschideau în nechezaturi mute, războinicii strigau fără glas… La răstimpuri, câte o nouă fulgerare ardea zarea, iar siluetele deveneau scânteietoare, ca sculptate în argint.

Deodată, un trăsnet apocaliptic a sfârtecat cerul şi un val fosforescent a inundat pământul, orbindu-mă. Când mi-am limpezit privirea, hoarda dispăruse. Câmpia era pustie, fulgerele se răreau, topindu-se în depărtare… Nadia şi Fiodor s-au întors în cort, fără un cuvânt. Am rămas singur în ploaie, încercând să mă conving că visasem".

A doua zi, Lev Zarkov şi ceilalţi au început să strângă tabăra, grăbiţi, într-o tăcere încordată.

„A fost una din hoardele reunite la moartea lui Gingis-Han. Poate o conducea chiar fiul său, Ogodai", a rostit în cele din urmă Nadia Morozova.

„Erau doar nişte cai speriaţi de furtună!" a replicat Fiodor Rakovski. Decan al catedrei de arheologie de la Universitatea din Leningrad, profesorul Rakovski ştia că un raport despre războinici

morţi de opt secole călărind prin Mongolia anului 1960 nu l-ar fi ajutat în carieră.

Nadia era fascinată însă, considerând că fuseseră martorii unei secvenţe din perioada imediat următoare morţii lui Gingis-Han (18 august 1227), când toate căpeteniile au fost chemate la Karakorum, unde adunarea triburilor (Kuriltai-ul) l-a ales, în 1228, ca Han al Hanilor (Kha-Khan), pe Ogodai.

Lev îi împărtăşea convingerea – dar numai parţial. Veşmintele şi armele călăreţilor aparţineau ultimelor două decenii din secolul al XII-lea, ani în care adolescentul Temugin – urmaş al unei puternice familii princiare nomade – începuse deja ambiţiosul său plan de unificare a Mongoliei. A devenit Mare Han în 1206, sub numele de Gingis-Han, după ce supusese populaţiile războinice din Asia Centrală. Mongoli, keraiţi, tătari din Baikal, karamani, kirghizi, uighuri – l-ar fi urmat până la capătul pământului pe cuceritorul ce a îngrozit o lume, din China până la graniţele Europei Occidentale.

Gingis-Han la vânătoare cu şoimi. Detaliu dintr-o pictură chineză din secolul XIV (Colecţia Hetmandel – arhivele Comisiei Humboldt).

Cine erau însă călăreţii care trecuseră pe lângă tabăra celor trei ruşi în noaptea furtunii, gonind spre Karakorum?

În 180 de ani, „Nisipurile Negre" a acumulat bogăţii fabuloase

din prăzile aduse de pe două continente de Gingis-Han şi urmaşii lui… Dar echipa profesorului Rakovski n-avea să descopere acolo tezaure sau artefacte de valoare. După luni de săpături extenuante, arheologii s-au ales cu câteva vase de bronz şi cu dezgroparea unei porţiuni din zidul exterior.

Nu era prima, nici ultima expediţie cu rezultate dezamăgitoare. Distrus în 1388 de armatele Chinei Imperiale a Dinastiei Ming – după definitiva înfrângere a mongolilor la Bui-Nor –, Karakorum a rămas, secole la rând, o legendă în care puţini istorici credeau. Aflat la vest de Ulan-Bator, într-o locaţie chiar şi în prezent doar parţial identificată prin satelit, oraşul era, în 1960, o enigmă pe care Fiodor Rakovski şi asistenţii săi nu au izbutit să o descifreze.

Războinici mongoli. Desene ale călătorilor europeni în Asia secolului al XIV-lea. Arhiva LeDuc-Fabrier.

„Mongolii au fost ca vântul pustiei. Iar nouă ne-au adus doar ghinion", scrie Lev Zarkov în cartea sa ***„Karakorum – o legendă ce prinde viaţă"*,** apărută în 1995, la o editură din Sankt Petersburg.

Fiodor Rakovski a murit în 1990, fără să admită realitatea celor petrecute. Nadia Morozova părăsise Universitatea la scurt timp după întoarcerea din Mongolia. Lev nu a reuşit să o găsească în perioada elaborării manuscrisului, însă a aflat că tânăra asistentă fusese dată afară după ce a susţinut „o comunicare plină de aberaţii şi misticisme, infirmată de eminentul profesor Rakovski", aşa cum se consemna în

dosarele Universităţii…

Dacă în Uniunea Sovietică martorul unui eveniment incredibil a trebuit să aştepte trei decenii şi căderea comunismului pentru a spune lumii ce văzuse, o spectaculoasă apariţie a *Olandezului Zburător* a avut un răsunet imediat. Dar nu pentru că s-ar fi petrecut într-un secol şi o societate mai lipsite de prejudecăţi sau mai dispuse să accepte inexplicabilul, ci datorită întâmplării: unul dintre martori a fost Ducele de York, viitorul Rege al Angliei.

George al V-lea, născut la Londra în 1865, era fiul lui Edward al VII-lea. Devenit în 1910 monarh al Angliei şi împărat al Indiei, a murit la 20 ianuarie 1936… în 1881 avea şaisprezece ani şi se afla la bordul navei HMS *Bacchante*, aparţinând Royal Navy, pentru o călătorie în jurul lumii.

În noaptea de 11 iulie, în timp ce vasul era în largul coastelor Australiei, marinarul de cart a desluşit pe întinderea întunecată a apelor o licărire ce se apropia tot mai mult, devenind haloul fosforescent care înconjura o corabie…

„La ora 4 a.m. nava neidentificată ajunsese la trei sute de metri în faţa noastră. Puntea, catargele şi velatura i se desluşeau limpede pe fundalul ciudatei lumini purpurii. Deşi cerul era senin, fără o adiere, iar marea calmă, velierul venea drept spre noi, cu toate pânzele întinse. Trezit îndată, secundul a trimis un elev-ofiţer în foişorul de observaţie de pe catargul mare. Însă până să ajungă sus, vasul străin virase la babord şi dispăruse… Treisprezece oameni au fost martori ai fenomenului. Navele ***HMS Tourmaline*** şi ***HMS Cleopatra,*** care navigau în apropiere, ne-au confirmat prin semnale optice că observaseră şi ele strania apariţie”.

Atât consemna jurnalul de bord al ***HMS Bacchante*****.** Dar în ziua următoare, marinarul care văzuse primul velierul-fantomă a căzut de pe o vergă, accidentându-se mortal. Câteva săptămâni mai târziu, amiralul comandant al escadrei a decedat. Coincidenţe? Sau, aşa cum credeau mulţi, li se arătase un spectru aducător de nenorociri? Deşi nu împărtăşea superstiţiile echipajului, ducele de York era sigur că se

întâlnise cu ***Olandezul Zburător,*** convingere pe care nu a ezitat să o afirme și după ce a suit pe tronul Imperiului Britanic.

*Gravură din ziarul francez „*Petit Journal*" (secolul al XIX-lea), ilustrând relatările marinarilor despre întâlnirea cu* Olandezul Zburător

(arhiva Dan Apostol).

Legenda ***Olandezului Zburător*** – velierul care nu poate acosta la vreun ţărm şi nu va fi scufundat de nicio furtună – datează din secolul al XVII-lea, având mai multe versiuni. Într-una din ele, căpitanul navei era Barent Fokke, faimos pentru nenumăratele-i petreceri transformate în orgii şi pentru iuţeala corabiei sale. În 1650 a ajuns din Amsterdam la Batavia (Jawa) în numai trei luni, realizare excepţională în epocă, imposibil de explicat altfel decât prin „ajutorul diavolului". Dispariţia ulterioară pe mare a olandezului şi a vasului cu întregul echipaj, a fost considerată o pedeapsă divină pentru pactul încheiat cu Prinţul întunericului.

După alte surse, nefericitul erou al legendei este căpitanul Van der Staten, care îşi ispăşeşte vina de a fi plecat la drum într-o „vinere sfântă".

Dar legenda cea mai răspândită rămâne a lui Hendrik van der Decken, a cărui navă urma ruta Olanda – Indiile Orientale, când un uragan s-a dezlănţuit în dreptul Capului Bunei Speranţe. Încrezător în talentul său de navigator, Van der Decken a sfidat „voinţa Atotputernicului", refuzând să se lase învins de furtună. A scăpat de naufragiu, însă pentru blasfemia sa a dispărut pe drumul de întoarcere, condamnat să bântuie în eternitate oceanele lumii.

Legenda ***Olandezului Zburător*** a fost transmisă de la o generaţie la alta până când, în 1830, germanul Heinrich Heine a imortalizat-o într-un poem. În viziunea lui Heine, marinarul blestemat să rătăcească veşnic poate fi mântuit prin dragostea unei femei care acceptă să moară pentru ca el să îşi afle în sfârşit liniştea. Richard Wagner a transpus tema în opera ***„Vasul Fantomă"*** (1841), îngăduind corabiei cu pânze purpurii să îşi încheie călătoria într-o lentă coborâre spre pacea adâncurilor… Prezentă şi la Edgar Allan Poe, în ***„Aventurile lui Arthur Gordon Pym"*** (1837), această împăcare finală cu soarta nu i-a fost hărăzită adevăratului ***Olandez Zburător,*** despre care au continuat să apară menţiuni în jurnalele de bord ale multor nave.

În iulie 1835, fregata britanică ***H.M.S. Vigilante*** naviga la nord de Insulele Azore, pe o mare agitată, cu vânt puternic şi valuri înalte. La 18, 30 p.m., căpitanul Kingsley a fost chemat pe punte de secund,

prim-locotenentul de marină Sears.

Ajungând la timonă, căpitanul a zărit, la câteva sute de metri, o navă de linie cu trei catarge şi patru punţi, care despica talazurile, îndreptându-se în direcţia opusă.

„Era enormă, având peste 100 m lungime şi 50 – 60 m înălţime. Am estimat-o ca fiind de 2 – 3 ori mai mare decât vasul nostru. Am numărat peste 150 de tunuri lungi, cu ţevile lucind roşu-verzui. De altfel (…) era în întregime roşie, ca rugina, până şi pânzele îi păreau sângerii – dar culoarea aceea putea fi efectul soarelui la asfinţit, strecurându-se printre nori. Nu avea niciun steag, niciun fanion, niciun nume pe bordaj. Statuia de la prova semăna cu un rechin uriaş (…), cu botul căscat. (…)

Am trecut la 500 m de nava care, folosind toată velatura, avea o viteză superioară nouă. (…)

La tunurile de pe puntea întâia, pe catargul cel mare şi pe artimon, erau oameni. Ne aţinteau neclintiţi, fără un gest. Am luat ocheanul şi, desluşindu-le feţele, am înţeles de ce le păreau privirile atât de fixe: nu mai aveau ochi de mult, iar pescăruşii le mâncaseră unora jumătate din chip.

Erau morţi cu toţii.

Vasul s-a depărtat, pierzându-se în zare şi mi s-a părut că în castelul de la pupa, în spatele ferestrelor, ardeau lumini. Dar poate erau lucirile ultimelor raze pe sticlă (…).

Întâlnirea a avut loc la 39° latitudine nordică şi 30° 44 longitudine vestică". ***(„H.M.S. Vigilante: Mission Reports and Ship's Log – Royal Navy Archives, I-V, 1770 – 1870",*** Offsprey, London, 1900).

Analizând acest caz, cercetătorul Dan Apostol observa:

„Este cu neputinţă de identificat uriaşul velier.

Între anii 1780 – 1805, cele mai importante nave de linie din lume erau: ***Santissima Trinidad*** (Spania, 136 de tunuri, scufundată la Trafalgar, în 1805), ***L'Orient*** (Franţa, 128 de tunuri, scufundată la Abukir, în 1798) şi ***H.M.S. Victory*** (Marea Britanie, 124 tunuri, care, în 1835, se afla în Mediterana). Nicio putere navală nu mai construia nave cu patru punţi în 1835, când se anunţa propulsia mixtă vele-abur

şi numărul de tunuri era redus, datorită creşterii continue a calibrului lor.

H.M.S. Warrior a fost prima navă de linie din noua clasă, având chila complet metalică, trei catarge cu vele şi un motor cu aburi. La lansare, în 1860, era cel mai rapid şi mai puternic vas din lume, un colos de 9 357 tone şi 116 m lungime, înarmat cu 40 de tunuri. Vopsit în negru, cu aspectul său de monstru marin, ***Warrior*** amintea în mod straniu de nava descrisă în 1835, cu toate diferenţele de construcţie (coşurile motorului cu aburi, număr mai mic de tunuri, situate pe o singură punte)" („***Dispariţii neelucidate în Marile Războaie"***, Bucureşti, 2005).

H.M.S. Victory*, nava amiral a lui Nelson, în anul 1900, în rada portului britanic Portsmouth (arhiva Dan Apostol).*

În 1887, echipajul vasului american ***Orion*****,** aflat pe ruta San Francisco – China, a văzut o corabie cu trei catarge, înconjurată de o aură roşiatică. Nava venea spre ei cu toată velatura desfăşurată şi,

temându-se de o coliziune, americanii au trecut la manevrele de schimbare a cursului; însă chiar atunci luna a fost acoperită de nori şi, când a reapărut, străvechea corabie nu se mai zărea nicăieri.

În anul 1939, un vas corespunzând descrierilor ***Olandezului Zburător*** era observat de martorii de pe o plajă din Provincia Capului (Glencairn Beach din False Bay – Africa de Sud), la sud-est de Capetown. Purpurie în lumina apusului, corabia naviga paralel cu ţărmul, purtată de un vânt care nu se simţea nici pe uscat, nici pe celelalte ambarcaţiuni din larg. Un caz similar avea să se petreacă în aceeaşi zonă în 1942, când patru martori aflaţi pe terasa casei lor din Mouille Point (Capetown) au văzut, timp de cincisprezece minute, un velier cu trei catarge şi cu aparenţă spectrală, care se îndrepta spre Insula Robben (Golful Table), pentru a dispărea apoi în zarea întunecată de furtună. Ele nu puteau fi nave contemporane, pentru că toate marile veliere din lume (cu excepţia lui ***H.M.S. Victory***) fuseseră scufundate în anii 1914 – 1916, în Primul Război Mondial.

Şi totuşi, între 1940 – 1960, corabia-fantomă a mai intersectat rutele unor nave franceze, italiene, greceşti şi britanice, producând spaimă, confuzie şi, uneori, accidentarea martorilor.

După anul 1963, „întâlnirile" au devenit mai rare. Să fi ostenit ***Olandezul Zburător?*** Ori poate că oamenii au încetat să mai privească nesfârşitul valurilor sub raze de lună, lăsând să vegheze în locul lor radarele şi sateliţii, maşinării „infailibile", cărora nu le scapă nimic – decât nălucile unui trecut în care oceanele nu erau doar o afacere profitabilă sau groapa de gunoi a lumii, ci tărâmul marilor aventuri…

Călăreţi spectrali în stepa mongolă, o corabie-fantomă vânturând apele… Ce au comun în afara inexplicabilului? Două elemente se regăsesc atât la observaţia lui Zarkov, cât şi în relatările despre *Olandezul Zburător*: luminozitatea contururilor şi segregaţia spaţială. Siluetele călăreţilor sunt parcă „sculptate în argint", iar hoarda este ocolită de furtună. *Olandezul Zburător* apare într-un halou purpuriu, cu pânzele umflate de un vânt ce suflă *numai* în preajma sa.

Dacă emisarii trecutului evoluează întotdeauna într-un spaţiu propriu, indiferent la tangenţa cu prezentul, haloul luminos rămâne

caracteristic întâlnirilor nocturne, în cazurile diurne, asemenea spectre sunt mult mai asemănătoare cu un obiect real. Până într-atât că un şofer din Londra a intrat într-un zid, încercând să evite un autobuz-fantomă.

În 1936, martorii unui grav accident de circulaţie au făcut nişte declaraţii incredibile. Consemnate totuşi de poliţiştii englezi, ele au fost reproduse în paginile ziarelor. Cei şase martori susţineau acelaşi lucru: ieşind din intersecţie, victima, aflată la volanul maşinii sale, s-a pomenit în faţa unui autobuz care venea din sens opus, *pe aceeaşi bandă*, îngrozit de iminenţa ciocnirii, bărbatul virase brusc, urcând în viteză pe trotuar şi izbindu-se de faţada unei clădiri. A murit pe loc, în timp ce autobuzul şi-a continuat drumul, pierzându-şi contururile şi materialitatea pe măsură ce se îndepărta…

Cum victima nu mai putea spune ce se întâmplase, iar depoziţiile martorilor nu convingeau, ancheta s-a terminat cu o formulare neutră: „accidentul s-a datorat unei erori în aprecierea distanţei”. Oficial închis, cazul a fost preluat de reporterii de la „*London Times*”. S-a aflat astfel că un autobuz corespunzând descrierii circulase în Londra între 1915 şi 1927, când fusese retras, în urma unui incident aproape la fel de straniu.

Şoferul care îl condusese un deceniu a avut un atac de cord pe strada Cambridge Gardens (lângă intersecţia unde se va întâmpla accidentul din 1936). Fiind penultima staţie înainte de capăt, înăuntru rămăsese un singur pasager, care a coborât să caute un medic. Când s-a întors, autobuzul plecase.

O oră mai târziu era în garaj, cu şoferul mort, prăbuşit peste volan. S-a presupus că omul îşi revenise, conducând până acolo. Dar… de ce ar fi făcut-o, în loc să-şi cruţe puterile? Iar dacă şoferul murise în staţie, cum a ajuns vehi-colul înapoi singur? Autobuzul a fost casat: motorul demontat, caroseria tăiată şi topită – totuşi, ceva a supravieţuit, o formă imaterială, generată poate de „neliniştea unui spirit mecanic”…

Dacă în 1936 apariţia autobuzului-fantomă pe Cambridge Gardens s-a soldat cu o victimă întâmplătoare, doi ani mai târziu o altă întâlnire cu trecutul, tot a unor englezi, era să declanşeze un val de panică la un nivel mult mai vast.

În dimineaţa de 14 martie 1938, trei avioane de antrenament *Gloster „Gladiator"* din Escadrila 87 de la Debden (Essex – Anglia) decolaseră pentru un zbor de rutină. Erau de patruzeci de minute în aer, când unul dintre piloţi a observat ceea ce a luat la început drept nişte nori cu forme ciudate, alungite, însă norii nu plutesc în formaţie, nu arată ca nişte torpile şi, mai ales, nu se deplasează *împotriva* vântului.

Alertaţi, ceilalţi aviatori au virat la rândul lor în direcţia obiectelor ce păreau acum să staţioneze. Apropiindu-se au desluşit suprafeţele netede ale fuselajelor gri-argintii şi nacelele blindate, din care ieşeau ţevi de tunuri şi de mitraliere.

Zeppeline! Piloţii erau prea tineri ca să le fi văzut în 1914 – 1918, dar ştiau ce sunt. După douăzeci de ani, părinţii lor îşi aminteau încă teroarea marilor aeronave germane care bombardaseră Londra

luni întregi, noapte de noapte.

Clădiri năruite, incendii, cadavre zăcând printre ruine. Dar dincolo de distrugerile materiale, de tributul în vieţi omeneşti, efectul demoralizator rămânea imens. Anglia, regina mărilor, era – pentru prima oară în istoria modernă –, atacată în propria capitală, statutul insular nemaioferindu-i protecţie. Socul psihologic s-a propagat disproporţionat în timp. Ani la rând după terminarea Marelui Război, londonezii continuau să tresară când sirena unei fabrici le amintea alarmele care îi treziseră de atâtea ori din somn, silindu-i să coboare în pivniţele de unde ascultau cu groază exploziile, plesnetul geamurilor sparte, uruitul zidurilor ce se prăbuşeau, strigătele răniţilor…

Trei ani la rând zeppelinele au pornit din bazele de la Cuxhaven, Bremerhaven şi Wilhelmshaven spre obiectivele strategice ale aliaţilor. Anglia era principala ţintă, însă nici francezii nu au fost uitaţi: la 22 martie 1915, bombardamentele au vizat Parisul, provocând pagube însemnate gărilor Saint-Lazare şi de Nord şi unor trenuri care transportau trupele spre front… Dar cele mai multe nave aeriene traversau Marea Nordului, ajungând într-un zbor silenţios până deasupra Londrei, unde îşi lăsau să cadă încărcătura letală, fără să fie deranjate de tirul ineficient al tunurilor de la sol.

Artileria antiaeriană, un concept incipient în 1915 – 1916, nu avea nici precizia, nici capacitatea de a lovi ţinte aflate în mişcare la mare altitudine.

Avioanele de vânătoare britanice din acea perioadă nu reprezentau nici ele adversari redutabili: fără staţii radio ori instalaţii de oxigen, cu carlingi deschise, cu fuselajul având puţine elemente metalice, erau construite din placaj, cabluri şi pânză. Asemenea aparate fragile, slab înarmate, cu motoare

Rătăcitori prin veacuri neperformante, abia atingeau viteza zeppelinelor şi nu puteau urca la altitudinea lor de croazieră.

Încă de la începuturile aeronauticii, avioanele au plecat cu un handicap aparent insurmontabil faţă de navele aeriene mai uşoare decât aerul… Brevetat în 1873 de François Spiess, dirijabilul era un balon uriaș, umplut cu hidrogen sau heliu şi propulsat de elice, în 1898, inginerul brazilian Alberto Santos-Dumont a experimentat la

Saint-Cloud (Paris) un model

Gloster „Gladiator" *în variantele* MK I (*sus*) şi MK II (*mijloc*). *Al doilea tip a rămas cel mai bun avion de vânătoare biplan al RAF*; *asemenea aparate au fost implicate în incidentul „Zeppelinelor fantomă" din 1938, care sunt descrise aidoma celor reale, ce bombardaseră Londra în 1915 – 1916* (*jos*). *Arhiva Dan Apostol*.

dotat cu motor cu ardere internă, care îi oferea un plus de manevrabilitate… însă nu francezii vor câştiga competiţia „leviathanilor" văzduhului. La 20 iulie 1900, din hangarul de pe Lacul Boden (Germania) decola primul dirijabil rigid, cu structură metalică. Prototipul LZ I, măsurând 128 m lungime şi 14 m în diametru, s-a ridicat la 400 m altitudine şi a parcurs şase kilometri în 17 minute şi 30 de secunde. Inventatorul lui, contele Ferdinand von Zeppelin, a murit la Berlin (8 martie 1917), înainte să vadă triumful creaţiilor sale care, între 1920 – 1935 vor avea supremaţia în transportul aerian peste Atlantic. Dar şi fără să asiste la seria de accidente ale marilor zeppeline, culminând cu catastrofa lui *Hindenburg* (1937), ce avea să le arunce în uitare pentru următoarele cinci decenii.

În 1938 trecuse un an de la retragerea definitivă a tuturor

dirijabilelor civile supravieţuitoare, germane şi engleze, de la zbor. Iar cele douăsprezece zeppeline se îndreptau spre Londra în plină zi, la patru mii de metri altitudine, cu nacelele pline de arme!

Principalele avioane de vânătoare biplane ale Royal Air Force în 1937 – 1938, *Gloster „Gladiator" MKII* erau folosite mai mult pentru antrenament; aveau patru mitraliere de 7, 62 mm la bord, dar nu şi muniţie… Totuşi piloţii n-au ezitat. Urcând la şapte mii de metri s-au lansat în picaj cu peste 400 km/h asupra navelor străine: tactica standard de rupere a unei formaţii de bombardament. Ieşind dintre nori, n-au mai zărit însă nici urmă de zeppeline.

Patrularea zonei s-a dovedit inutilă – misterioasele dirijabile dispăruseră, iar combustibilul era pe sfârşite. Piloţii nu puteau decât să se întoarcă la bază… Consemnat ca o „iluzie optică" în jurnalul de operaţiuni al escadrilei, dar reluat câteva zile mai târziu de reporterii de la BBC, incidentul a stârnit nelinişte în opinia publică. A fost nevoie de intervenţia unui purtător de cuvânt al Comandamentului Aviaţiei de Vânătoare, care a dat o dezminţire oficială, declarând că fusese vorba de o confuzie cu formaţiuni de nori *cumulus* deplasate de vântul puternic.

Deşi nu sunt singurul popor cu un adevărat cult al trecutului, englezii au fost martorii celor mai. dese „apariţii" temporale din ultimele două secole. Rămânând firi practice şi analitice, ei admit totuşi realitatea unor obiecte, personaje sau bătălii reîntrupate din cenuşa vremii… Dincolo de convenţional, legătura lor cu cei trecuţi în nefiinţă dar nu şi în uitare, nu a slăbit nici în prozaicul mileniu trei – poate şi fiindcă a existat un moment istoric în care conştiinţa apartenenţei la o naţiune străveche i-a ajutat să câştige o luptă ce părea dinainte pierdută şi le punea în cumpănă destinul.

Rătăcitori prin veacuri 69

„Niciodată în istoria conflictelor umane nu s-a mai întâmplat ca atât de mulţi să datoreze totul la atât de puţini". Sunt cuvintele lui Sir Winston Churchill din zilele dramatice ale Bătăliei Angliei, când două mii de piloţi britanici, francezi, polonezi, cehi, canadieni, neozeelandezi şi sud-africani au decis soarta Marii Britanii şi viitorul curs al celui de-al Doilea Război Mondial.

La l august 1940 s-a declanşat prima fază a Operaţiunii „Seelowe" (invazia Marii Britanii). Atacurile, menite să ducă la câştigarea supremaţiei aeriene şi la anihilarea aviaţiei britanice, au avut ca urmare lupte de o intensitate nemaiîntâlnită vreodată până atunci. Datorită tacticii superioare a RAF, curajului piloţilor din Fighter Command şi a unor grave erori comise de Hermann Göring în conducerea ofensivei germane, Luftwaffe nu a reuşit să obţină controlul spaţiului aerian englez. Rezultatul: la 10 decembrie Hitler a fost silit să amâne *sine die* invazia şi Marea Britanie a rămas în război.

Printre cele mai cunoscute (şi mai bombardate) aeroporturi britanice din Bătălia Angliei a fost cel de la Biggin Hill, operaţional încă din 1914, baza unor escadrile şi a unor piloţi care au trecut în nemurire… Era firesc, poate, ca Biggin Hill să aibă o istorie aparte, chiar şi după închiderea (1957) şi transformarea sa în muzeu. Mulţi dintre cei care au fost acolo – printre care Sir Hugh Dowding, Mareşal al Aerului şi comandantul Fighter Command în 1940 – au afirmat că se mai pot auzi, uneori, vocile piloţilor şi ale personalului din sala de control a zborurilor.

Dar cele mai stranii sunt incidentele dintre anii 1954 – 1957, în care angajaţii civili şi militari din baza încă funcţională au fost martorii apariţiilor unui *Vickers Mark IB „Spitfire"* (folosit în 1939 – 1940) ce părea să revină liiintr-o luptă aeriană. Aparatul făcea un tonou, apoi trecea la rase-motte pe aeasupra clădirilor (manevre accesibile numai piloţilor foarte buni) după jjjcare, în loc să aterizeze se îndepărta, pierzându-se în zare. II Până aici, nimic deosebit, însă, în acel moment, RAF mai opera cu avioane *„Spitfire"* (variantele XVIII şi XIX, produse în 1945), doar în conflictele de peste mări (Coreea, Yemen, Kenya, Malaysia). Începând din mar –, ţie 1950, escadrilele de vânătoare de pe teritoriul Marii Britanii fuseseră dotate integral cu aparate cu reacţie. Existau un număr redus de *„Spitfire"* care zburau la mitingul anual din Londra, dar acestea erau de tipurile IX şi XIV (fabricate în anii 1942 – 1944 şi diferind ca aspect de vechiul model IB). Şi un ultim amănunt: avionul care survola Biggin Hill *nu apărea pe ecranele*

Cel mai cunoscut avion de vânătoare al RAF, „Spitfire". De sus în jos, variantele: MK V, MK IX, MK XIV şi MK XVIII

radarelor de la sol. Era oare o iluzie colectivă, provocată de încărcătura emoţională şi istorică a locului?

O hoardă de călăreţi, un velier, un autobuz, zeppeline în

formaţie, un avion-fantomă… Apariţii aleatorii, ecouri rezonând de undeva din timp. Să fi trăit oamenii aceia experienţe de o asemenea intensitate încât i-au făcut să dispară din planul real? Şi ce a însemnat pentru ei o existenţă neancorată în timp, imaterială şi fără de sfârşit? Un blestem? O cinică răsplată a sorţii?!

Nu vom afla niciodată. Ştim numai că rătăcitorii prin veacuri se întorc de fiecare dată în locurile unde au trăit cândva, încercând poate să descopere peisaje sau prezenţe familiare. Dar, cum ceea ce caută nu mai există demult, îşi continuă călătoria în timp, străini într-o lume din ce în ce mai străină…

CLIPE ÎN ETERNITATE

Oraşul Interzis dormea, iar în Cartierul Legaţiilor se făcuse, în sfârşit, linişte. Recepţia de la Ambasada Franţei era pe terminate. Şirul automobilelor negre se depărta încet, când am urcat scările uriaşului bastion al porţii, construit ca o veche corabie cu trei punţi. Am deschis unul dintre obloanele de lemn ale sabordurilor şi am privit Pekin-ul, amestec haotic de lumini şi umbre, ca şi ţara pe care aveam să o părăsesc definitiv în zori. Trei ani petrecuţi ca ataşat militar în China lui Sun lat-sen, a nesfârşitelor războaie civile şi revolte. Era prea mult – pentru chinezi, pentru mine…

O ricşă urca podul. Cine să fie, la ora şi-n locul acela?! Am deslușit întâi chinezul alergând încovoiat, trăgând de prăjinile lungi, apoi roţile şi fluturarea unei rochii vaporoase. O femeie? Ricsa prinsese viteză, însă în lumina lunii am văzut siluetele ce veneau în goană din urmă, tot mai numeroase, în aceeaşi liniște sinistră, nefirească. Ar fi trebuit să aud uruitul roţilor pe caldarâm, paşii atâtor oameni… Chinezul s-a oprit brusc, de parcă se izbise de un zid. Pe cămaşă i se lăţeau pete întunecate; şi-a desfăcut braţele, căzând în genunchi, apoi cu faţa la pământ. Ceilalţi au ţâşnit de pretutindeni: unii răsturnau ricşa ce luneca la vale, alţii tăiaseră calea femeii care sărise şi fugea spre poartă. N-a apucat să ajungă. Urmăritorii au prins-o într-un cerc de tăişuri lucind ameninţător în văpaia zecilor de torţe ivite de nicăieri…

«Daţi-i drumul! Lăsaţi-o!», m-am pomenit strigând în timp ce alergam într-acolo, cu Luggerul în mână. Am tras două focuri, şi încă

trei, fără să nimeresc pe nimeni. Agresorii o săltaseră pe femeie în văzduh, înfiptă în vârfurile suliţelor, şi trupul alb, pletele de beznă se zbuciumau tot mai slab… însă nu se auzeau nici ţipetele ei, nici răcnetele călăilor. Pe neaşteptate, unul s-a prăbuşit, în aceeaşi tăcere înfricoşătoare. Glontele nu era al meu: venise de undeva din spate şi m-am întors spre zidul porţii. Sabordurile erau deschise, pline de soldaţi care trăgeau sau îşi încărcau armele. Uniformele acelea, de un albastru întunecat, pălăriile cu boruri largi… Americani?!

N-am apucat să-mi limpezesc gândul. Chinezii cădeau cu zecile, seceraţi de salve, le vedeam gurile căscându-se în urlete mute, siluetele ce se năruiau împrejurul meu ca nişte marionete scăpate din sfori. Am ajuns lângă femeia zăcând pe caldarâm şi, sub ploaia de gloanţe ce păreau să mă ocolească, m-am aplecat asupra ei. Trăia încă: văzându-mă, ochii i s-au umplut de lumină, buzele însângerate s-au mişcat. «Gerard…», a rostit, cu o sforţare ce a secătuit-o de puteri, apoi privirea i-a devenit fixă, sticloasă. Am întins mâinile… fără să întâlnesc decât pietrele reci. Eram singur pe podul pustiu! M-am ridicat anevoie şi am pornit spre poartă cu paşi şovăitori, întrebându-mă dacă nu cumva îmi pierdusem minţile”.

Cartierul Legaţiilor l-a primit pe căpitanul Pierre Deville cu liniştea nopţii de iunie 1923. Dar privirea femeii îl obseda, la fel ca viziunea soldaţilor în uniformele sfârşitului de secol. Toate îi păreau stranii, neaşteptate – şi totuşi familiare. Apoi, brusc, a ştiut cine era europeanca asasinată – încă o dată – în seara aceea, aşa cum recunoscuse numele şoptit de muribundă: Gerard… Deville, tatăl său.

În 1895, sergentul Deville se afla în capitala chineză. Lăsase în Franţa un fiu de şase ani şi amintirea unei soţii cu a cărei prematură trecere în nefiinţă nu izbutea să se împace. Poate de asta îşi nega sentimentele pentru o femeie de două ori străină: Francesca Pratti aparţinea altei lumi şi unui alt bărbat. Urmaşă a unui conte din Neapole, care îşi pierduse averea la jocuri de noroc şi fiica într-o mezalianţă, italianca locuia într-una din vilele de la marginea *Oraşului Interzis*. Soţul ei, signor Pratti, avea şaizeci de ani şi o afacere prosperă în Orient, pe care nu înceta să o dezvolte.

Însă planurile sale nu luaseră în seama apariţia, în 1896, a

periculoşilor I-he-tu-an. „Frăţia Dreptăţii şi Armoniei" era o societate secretă ce îşi sporea continuu adepţii şi milita pentru revenirea la valorile tradiţionale chineze, în martie 1899, I-he-tu-an („boxerii", cum îi numeau occidentalii datorită salutului lor ritual, cu pumnul strâns), s-au ridicat împotriva dinastiei manciuriene. Dar după un an, împărăteasa Tseu-hi a izbutit să le preschimbe sentimentele antidinastice într-o xenofobie sălbatică, iar primul ministru, prinţul Tuan, i-a „înrolat" pe insurgenţi în gărzile imperiale, focalizând furia maselor asupra „diavolilor străini".

În aprilie 1900, detaşamentele I-he-tu-an au intrat în Pekin. Au urmat masacrarea tuturor europenilor care au putut fi prinşi. Ambasadorul german von Ketteler a fost omorât la 20 iulie în stradă) şi atacul asupra Cartierului Legaţiilor, între 21 iunie şi 14 august, unităţi franceze, engleze, germane, italiene, ruse, americane şi japoneze, totalizând 1.400 de oameni, au rezistat

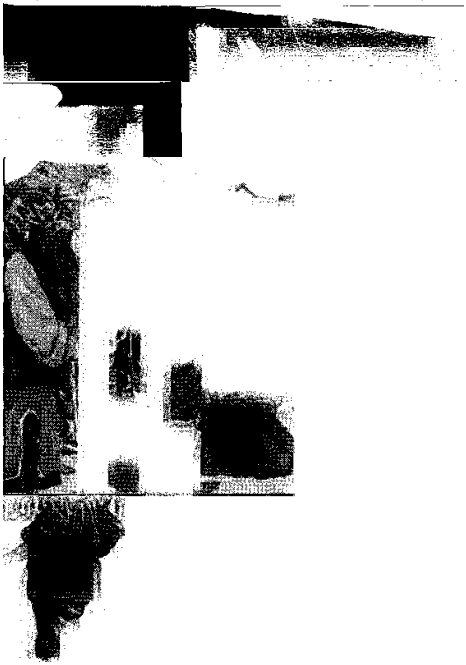

Execuţie a „boxerilor" care l-au asasinat pe ambasadorul german la Beijing (Pekin), între 21 iunie şi 14 august 1900 s-a desfăşurat asediul legaţiilor străine din capitala chineză, apărate de 1.400 soldaţi din 7

ţări, împotriva a 20.000 de răsculaţi (arhivele Comisiei Humboldt).

asediului, respingând asalturile furibunde ale celor 20.000 de răsculaţi şi ale gloatelor puse pe jaf, până la sosirea trupelor expediţionare conduse de amiralul Seymour, care au spart încercuirea, alungându-i pe insurgenţi… înăbuşită în Pekin, revolta a continuat la Guanciou (Canton) unde exceselor „boxerilor" li s-a răspuns cu represalii şi execuţii în masă. După înfrângerea definitivă a mişcării I-he-tu-an, „Protocolul din 1901", impus la 7 septembrie de SUA, Anglia, Japonia, Franţa, Rusia, Germania, Italia şi Austro-Ungaria a obligat China la plata unei despăgubiri colosale: 450 milioane de tali (12.000 tone) de argint!

Signor Arturo Pratti a fost unul dintre primii europeni ucişi la 14 iunie 1900, ziua celui dintâi atac asupra cartierelor comerciale şi reprezentanţelor occidentale. Francesca însă, a izbutit să scape. Ascunsă de familia grădinarului Chang Chen, a încercat să ajungă noaptea la adăpostul zidurilor ce înconjurau *Oraşul Interzis* şi Cartierul Legaţiilor… într-o ric să furată de Chen, a trecut de patrulele I-he-tu-an, urcând ultimul pod spre poarta pe

care intrase de atâtea ori în drum spre Ambasada Franţei. Acolo, norocul a părăsit-o; s-a pomenit înconjurată de răsculaţii care pregăteau asaltul fortificaţiilor… Auzind vacarmul, puşcaşii marini americani au urcat pe ziduri, doar pentru a asista la înfiorătorul spectacol şi a răzbuna moartea italience!…

Tot într-o noapte de 14 iunie, Pierre Deville avusese „viziunea" tragediei petrecute cu douăzeci şi trei de ani înainte. Poate ca nu fusese decât rodul imaginaţiei sale – ajutată de cadrul identic, parcă desprins din timp… Poate îl influenţaseră evenimentele pe care Gerard i le-a povestit de-a lungul anilor, pe măsură ce legătura tată-fiu a devenit o prietenie între bărbaţi cu gânduri şi aspiraţii asemănătoare. Gerard îi descrisese zilele asediului, când niciunul dintre soldaţii ce apărau zidurile Cartierului Legaţiilor nu credea să scape cu viaţă, regretul pentru femeia pe care o cunoscuse într-un loc şi un moment nepotrivite, teama că nu o să-şi mai vadă fiul crescând… Totul, dar nu şi împrejurările morţii Francescăi.

Gerard Deville a trăit cu convingerea că italianca a fost asasinată împreună cu soţul ei, de răsculaţii ce le devastaseră vila. În noaptea masacrului, sergentul fusese trimis la Ambasada Rusă; la întoarcere, soldaţii, care cunoşteau povestea de dragoste dintre el şi signora Pratti, au păstrat tăcerea asupra celor întâmplate…

În 1923, Gerard era mort de doi ani, iar adevărul nu îl mai putea răni. Pierre a încercat să îl afle – şi să găsească mormântul Francescăi. N-a obţinut permisiunea superiorilor de a rămâne în Pekin, nici sprijinul autorităţilor chineze, pentru care atrocităţile „boxerilor" se datorau exclusiv administraţiei imperiale.

Într-adevăr, societatea I-he-tu-an a fost, paradoxal, creaţia împărătesei

Tseu-hi. Extrem de intransigentă şi conservatoare, aceasta pusese capăt încă din 21 septembrie 1898 celor „o sută de zile de reforme", efemera victorie a mişcării progresiste ce ar fi putut să modernizeze China pe o cale mai puţin sângeroasă… Când un grup de intelectuali conduşi de Kang Youwei au impus guvernului modificarea sistemului de recrutare, reorganizarea administraţi

lor provinciale, crearea unui Minister al Economiei, a Băncii Naţionale, a ianui Buget de Stat, stăpâna Imperiului Celest a reacţionat cu violenţă: cei

Jsase reformişti au fost executaţi, iar liderul lor a fug" 'n Japonia, împărăfteasa a anulat reformele şi a favorizat crearea unor socie «! secrete xenofobe.

Concepute iniţial ca diversiuni, unele s-au dovedit imposibil de controlat.

Şi pentru că Tseu-hi nu voise să schimbe nimic, s-a schimbat totul…

După douăzeci de ani de la răscoala „boxerilor", zidurile *Oraşului Interzis* erau încă în picioare – dar atât. Noapte de noapte, santinelele din turnurile de pază vegheau palate unde nu mai dormea nimeni. Ultimul împărat al dinastiei manciuriene Ching (1795 – 1912), un copil de cinci ani, Hsiian T'ung (Henry Pu Yi), abdicase la 13 februarie 1912; astfel se sfârşea Imperiul Chinez, fondat în 221 î.Hr. de împăratul Shih Huang-ţi. China devenise republică, iar cei 451

milioane de locuitori (potrivit recensământului din 1911) au văzut în instalarea la 20 martie 1912 a preşedintelui Yuan Shih-kai semnele noii ere. Chiar dacă oamenii din vastele provincii recent ieşite din feudalism ar fi aflat că Marele Zid Chinez, simbolul Imperiului, va rămâne şi în secolul XXI singura creaţie a umanităţii vizibilă de pe Lună, tot ar fi refuzat să îşi mai irosească vieţile pentru slava vreunei dinastii. Nu ştiau că vremea sacrificiilor abia începuse… Deja se prefigura o perioadă tulbure, de fierberi sociale şi răbufniri xenofobe, în 1920 au avut loc primele demonstraţii comuniste de l Mai, la Pekin, Shanghai şi Guanciou. Undeva, în adâncuri, vulcanul nemulţumirilor se trezise din nou. Iar Yuan Shih-kai nu avea abilitatea împărătesei Tseu-hi de a canaliza energiile distructive ale maselor într-o albie care să-i ocolească fotoliul prezidenţial…

Confruntat cu lipsa de înţelegere a oficialilor de la ambasadele Franţei şi Italiei şi cu ostilitatea autorităţilor chineze, Pierre Deville şi-a continuat ancheta… la Paris. Apărută în ziarele „*L'Orient*" şi „*La Verité*", relatarea „viziunii" din Pekin a avut două rezultate: sfârşitul carierei sale militare şi, câteva luni mai târziu, o scrisoare primită din Lyon, purtând semnăturile lui Jacques Perrin şi Christophe Renier.

La cei şaptezeci de ani ai săi, generalul în rezervă Perrin nu mai trebuia să răspundă decât înaintea conştiinţei lui, iar Renier renunţase la uniformă, devenind reprezentantul unei firme de avocatură.

Jacques Perrin şi Christophe Renier îl cunoscuseră pe sergentul Deville, luptând împreună lângă zidurile *Oraşului Interzis*. Amândoi au fost martorii uciderii Francescăi înaintea sectorului american de front, în noaptea de 14 iunie 1900 şi puteau confirma veridicitatea până la amănunt a scenei descrise de Pierre două decenii mai târziu… Din câte ştiau, lui Gerard i se ascunsese cu grijă adevărul. Pe 22 august, la o săptămână după ridicarea asediului din Cartierul Legaţiilor, el şi locotenentul Renier au fost rechemaţi în Franţa. Jacques Perrin a mai rămas şase luni la Pekin, însă nu a reuşit să afle unde era mormântul italiencei. Cei câţiva prizonieri chinezi pe care i-a interogat susţineau că, în zorii zilei de 15 iunie 1900, când îşi adunaseră morţii de pe pod, nu găsiseră decât cadavrele luptătorilor I-he-tu-an şi leşul trădătorului Chang Chen – trupul femeii albe dispăruse!

Dacă moartea Francescăi Pratti a afectat două generaţii din familia Deville, dezvăluirea, în secolul XX a unui străvechi „secret întunecat” avea să schimbe destinul unor rude pe care cinci veacuri de istorie şi apele Atlanticului le înstrăinaseră demult.

Nathalie Porter venise pentru prima dată în Anglia, la invitaţia verilor ei John şi Patrick de Kinmont, iar ţinutul dintre Râul Ribble şi Golful Morecambe (Marea Irlandei) din comitatul Lancashire îi părea un „tărâm uitat de timp”. Crescută în Louisiana, tânăra din New Orleans a fost fascinată de peisajul amestecând în ceaţa zorilor nuanţe de negru şi verde, de sumbra Pădure Bowland şi, mai ales, de castelul Galgate.

Străvechea fortăreaţă era întruchiparea Angliei medievale: austeră, sobră, rece. Iar verii ei… Asemeni atâtor nobili englezi, fraţii Kinmont se aflau veşnic în pragul falimentului! Moşteniseră un castel pustiu, căzut în ruină şi abia reuşeau să achite taxele funciare ale vastului domeniu ce nu producea nimic… John i-a vorbit îndelung despre intenţia de a transforma Galgate într-un hotel, însă proiectul necesita o investiţie iniţială considerabilă. Patrick avea un alt plan – iar avansurile lui erau destul de transparente, Nathalie întrebându-se doar cât îl atrăgea frumuseţea ei exotică şi cât milioanele unchiului de peste ocean. A lăsat totuşi jocul să continue… până în seara de 2 octombrie 1960.

Ceva a trezit-o în miez de noapte; poate liniştea neobişnuit de profundă – nu se auzeau foşnetul copacilor, ţipătul vreunei bufniţe, nici măcar susurul pârâului ce izvora de lângă fundaţiile turnului de apus, singurul locuibil din întreaga fortificaţie. Nathalie a rămas cu ochii deschişi în întuneric, conştientă deodată de frigul din încăpere. Candelabrul nu se aprindea şi s-a dat jos din pat, păşind desculţă pe o pardoseală rece ca gheaţa… unde era covorul?! Iar când a aprins o lumânare, flacăra i-a dezvăluit, treptat, o încăpere străină.

Nicio mobilă – nici măcar patul unde dormise. Tapiseriile dispăruseră, zidurile şi podeaua din granit cenuşiu erau goale, ca ale unei temniţe; doar uşa de stejar era aceeaşi, înnegrită, masivă. Apoi a văzut-o pe femeia ascunsă într-un cotlon: trup scheletic, în zdrenţe,

plete încâlcite care îi acopereau chipul, spaima, braţe ridicate ca pentru a se feri de o lovitură… Se dădea încet înapoi, târând un lanţ ce îi lega cătuşele de la glezne de unul dintre stâlpii căminului şi Nathalie s-a înfiorat: nu din cauza vreunui scrâşnet sinistru, ci tocmai fiindcă *nu auzea nimic*.

Femeia s-a lipit de zid şi a rămas acolo, aţintind-o uimită. Şi-a dat la o parte şuviţele de pe obraz: era tânără, aproape o copilă… Uitase de frică, dar ceva îi ardea în ochi, buzele crăpate îi tremurau. A întins o mână şi Nathalie a păşit spre ea – desluşind cu oroare cicatricile care îi brăzdau pieptul şi umerii – însă degetele gata să se atingă au întâlnit doar văzduhul, în aceeaşi clipă, strălucirea bruscă dimprejur a orbit-o: becurile candelabrului ardeau, luminând interiorul familiar. S-a uitat la covorul de sub tălpi, apoi la stâlpul de care nu atârna niciun lanţ, la căminul gol, fără urmă de cenuşă înăuntru…

A doua zi le-a împărtăşit verilor ei „viziunea" nocturnă. Patrick a izbucnit în râs: o fantomă în castelul Galgate? Iată atracţia turistică ce i-ar putea salva… John a ignorat totul cu seninătatea celui care citise cronica neamului din scoarţă în scoarţă. Camera unde dormea acum Nathalie fusese într-adevăr locuită, ani la rând, de o femeie, însă Lady Catherine de Galwenor nu era prizonieră ci stăpâna castelului, soţia baronului de Kinmont. Asta se întâmpla în 1461, într-una din scurtele perioade de acalmie ale Războiului Celor Două Roze. Şi John a reînviat înaintea verişoarei venite din Noul Continent o pagină a zbuciumatei istorii a Lumii Vechi care, odinioară, fusese şi a strămoşilor ei.

Războiul Celor Două Roze (1455 – 1485) a opus casele regale Lancaster şi York, ale căror simboluri erau trandafirul roşu şi cel alb… Bigot şi de o sănătate mentală precară, Regele Henric al VI-lea de Lancaster s-a dovedit incapabil să menţină echilibrul între marile familii aristocratice, şi ducele Richard de York a fost proclamat, în septembrie 1450, protector al regatului. Dar, în 1454, Henric al VI-lea şi-a recăpătat luciditatea, înlăturându-l de la putere. Nemulţumit, Richard s-a aliat cu conţii de Salisbury şi de Warwick, biruind trupele regale la Saint Albans (22 mai 1455). Războiul Rozelor începuse.

Învins, dar nu detronat, Henric al VI-lea a poruncit confiscarea

domeniilor ducelui de York şi ale partizanilor săi. Urmarea? Un nou conflict: bătălia de la Ludford, la sfârşitul căreia Richard şi-a abandonat armata şi a fugit în Irlanda, însă n-a depus armele: în octombrie 1459, fiul său, Edward, a cucerit oraşul Calais (ultima posesiune engleză în Franţa), apoi a debarcat, pornind spre Londra, care i-a deschis larg porţile. La 10 iulie 1460, Edward de York câştiga lupta de la Northampton, iar Henric al VI-lea era luat prizonier.

Armură din secolul XV, *folosită de cavaleria grea a ambelor tabere în „Războiul Celor Două Roze"* (*arhiva Dan Apostol*).

În timp ce soţul ei zăcea în temniţă, Regina Marguerite d'Anjou îşi aduna partizanii în nordul Angliei. Richard de York şi contele de Salisbury i-au urmărit până când, surprinşi de cei pe care-i vânau, au murit amândoi în bătălia de la Wakefield (decembrie 1460). Armata Rozei Roşii a coborât spre sud, devastând totul în cale. Soldaţii erau atât de greu de stăpânit încât comandanţii lor nu au riscat să-i lase în Londra! înfometaţi, jalnicii învingători s-au întors în nord… iar fiul ducelui de York a profitat de situaţie: în martie 1461 s-a încoronat ca

Edward al IV-lea, învingând Casa de Lancaster în bătălia de la Towton (Yorkshire).

În întreaga Anglie, partizanii Rozei Albe triumfau. Baronul de Kinmont, susţinător înfocat al Casei de York, cucerise castelul Galgate – una dintre fortăreţele Rozei Roşii – după cincizeci de zile de asediu. O victorie scump plătită, printre sutele de morţi numărându-se şi fratele baronului, ucis de o săgeată… Cu atât mai mult a fost apreciată generozitatea cuceritorului care, nu numai că i-a cruţat pe supravieţuitori, dar a făcut un gest fără precedent în acele vremuri, când neîndurarea rămânea singura lege: a eliberat familia castelanului, căsătorindu-se cu una din fiicele acestuia. Iar fiindcă soţia sa era o fire pioasă şi iubitoare de solitudine, a construit turnul de apus, unde nimeni nu avea voie să o tulbure… Pentru baronul de Kinmont şi mireasa lui, Catherine de Galwenor – ca şi pentru Anglia – au urmat zece ani de pace. Însă lucrurile bune nu durează niciodată.

La Londra, contele Warwick se opunea partidei reginei, Elizabeth Wydeville, iar ducele Clarence, fratele regelui, râvnea tronul. Warwick şi Clarence au stârnit tulburări, regele a ripostat şi, în 1470, cei doi conspiratori au fost siliţi să se refugieze la curtea regelui Franţei. Diplomat abil, Ludovic al XI-lea a reuşit să-i împace cu Marguerite D'Anjou şi Casa de Lancaster… atât de bine încât Warwick s-a întors în Anglia ca partizan al Rozei Roşii! Trădat, Edward al IV-lea a fugit în Burgundia, unde a cerut sprijinul cumnatului său, ducele Carol Temerarul.

În Anglia, Warwick (supranumit „făcătorul de regi") şi Clarence i-au redat tronul lui Henric al VI-lea – până în martie 1471, când Edward, revenit cu o armată de mercenari, a câştigat o victorie decisivă la Barnet. Trădat de Clarence, contele Warwick a fost ucis, armata reginei Marguerite D'Anjou învinsă la Tewkesbury, iar Henric al VI-lea executat. Edward al IV-lea s-a întors triumfător în Londra, pentru o domnie ce va fi de-acum paşnică şi prosperă.

Bătălia de la Barnet (*1471*), *în care Edward IV de* York *îl înfrânge* şi *îl ucide pe contele de Warwick*, *din puternicul clan de Neville*, *aliat al lui Henric* VII *de Lancaster*. *Miniatură flamandă*, *secolul* XV (*Biblioteca Gand – arhivele Comisiei Humboldt*).

În ianuarie 1471, după zece ani de la căsătorie, Catherine de Galwenor i-a dăruit soţului ei un fiu, eveniment care a prilejuit şaizeci

de zile de turniruri şi ospeţe grandioase la castelul Galgate.

Deci… nu existase nicio prizonieră în turnul de apus! Nathalie l-a ascultat în tăcere pe John. Deşi nu s-ar fi părut, cunoştea destule despre istoria strămoşilor comuni – dar într-o versiune diferită de a vărului său, care nu pomenise nimic de Marion, sora cea mică a stăpânei de la Galgate… Cinci ani după căsătoria dintre Catherine şi baronul de Kinmont, Marion fugise la Londra, unde a întemeiat acea ramură a familiei de Galwenor ce a ajuns mai târziu în America şi a cărei urmaşă era Nathalie. Baronul de Kinmont – lăsase mărturie Marion – n-a fost deloc întruchiparea generozităţii, a iertării şi cavalerismului, ci un senior crud, răzbunător, care îi trata familia şi în special sora, ca pe nişte duşmani de moarte.

Căsătorindu-se cu Catherine, partizanul Rozei Albe îşi legitimase pretenţia de a stăpâni în veci ceea ce luase prin forţa armelor, însă euforia victoriei nu l-a făcut să uite nici moartea fratelui său, nici faptul că viitoarea lui soţie era din tabăra Rozei Roşii… Fusese o căsătorie din răzbunare – susţinea Marion. Să fi fost *ea* prizoniera din turn, care a izbutit apoi să fugă?

Cum întrebările puse verilor săi n-au primit răspunsuri, Nathalie le-a căutat în arhivele mănăstirii Galgate, al cărui stareţ era, în 1461, confesorul lui lady Catherine. Şi, după luni de cercetări în care a refăcut istoria familiei Galwenor începând cu primele cruciade, Nathalie Porter a găsit o epistolă din 1476, scrisă de stareţ şi destinată regelui Edward al IV-lea. În ea era deplânsă „starea mizeră în care baronul de Kinmont îşi ţinea soţia”. Claustrată în turnul ce îi devenise temniţă, Catherine fusese „pusă în lanţuri ca o sălbăticiune”, nu primea zile întregi mâncare sau apă, fiind uneori biciuită şi arsă cu fierul roşu – răni pe care stareţul le văzuse cu ochii lui. Seniorul de Galwenor murise în împrejurări tulburi, la un „accident de vânătoare”, iar celelalte rude nu cutezau să se împotrivească noului stăpân de la Galgate, de teamă că vor împărtăşi soarta Catherinei. Toţi cunoşteau cumplitul secret, dar nimeni nu făcea nimic!

Însă cel mai revoltător i se părea onestului stareţ faptul că baronul de Kinmont, care nu se atinsese de mireasa lui nici măcar în noaptea nunţii, avusese „atâtea femei încât le-a pierdut şirul”. Şi, cu

toate că biata Catherine nu i-a fost soţie decât cu numele, baronului i se născuse un fiu… Copilul unei concubine – pe care Kinmont l-a dat drept al Catherinei – a devenit astfel moştenitor la Galgate. Scrisoarea prin care se făcea apel la „dreptatea regelui" n-a fost trimisă niciodată; stareţul s-a îmbolnăvit subit şi a murit, la trei zile după ultima sa vizită la castel.

Dacă nu ştiau toate astea, fraţii Kinmont le-au aflat în 1961, când au primit citaţiile într-un proces de succesiune – ce întârziase cinci secole… Nathalie şi-a dat în judecată verii, urmaşi ai fiului bastard, pentru „uzurparea dreptului la nume" – căci, după lege, titlul şi domeniul trebuiau să revină, la moartea baronului de Kinmont şi a soţiei sale, mezinei Marion de Galwenor. Crimele baronului erau demult prescrise şi Nathalie nu cerea despăgubiri materiale, ci doar restituirea titlului nobiliar; însă relatările apărute în ziarul „*The Observer*" au îngropat definitiv proiectul lui John de a obţine fonduri pentru refacerea castelului.

Procesul a ţinut până în 1973. Cum documentele prezentate de fiecare dintre părţi s-au dovedit autentice… şi contradictorii, tribunalul nu a putut pronunţa vreun verdict.

Nathalie s-a mutat în Anglia, trăind în prezent la Londra. Nu s-a căsătorit niciodată, nici nu a mai „văzut-o" pe Catherine. Chiar dacă s-ar fi întors la castel, erau puţine şanse ca întâlnirea să se repete… Din 1974, turnul de apus fusese lăsat în paragină, John şi Patrick abandonând Galgate uitării şi ruinei.

Experienţa care a implicat-o pe Nathalie prezintă unele similitudini cu cea din China. Amândouă au început cu o anomalie senzorială: liniştea absolută, remarcată de martori. La Pekin, ca şi în Galgate, contactul a funcţionat în ambele sensuri. Francesca a crezut că îşi recunoaşte iubitul, iar Catherine a fost cuprinsă, la vederea străinei, de o spaimă firească într-un Ev Mediu saturat de superstiţii… Un alt element comun – întreruperea bruscă a „legăturii" în clipa când personajul din prezent şi cel din trecut erau gata să se atingă – sugerează interdicţia unui contact fizic între planurile temporale.

Şi totuşi, imposibila întâlnire a avut loc… Să existe „tuneluri" în timp, analoage „găurilor de vierme" care leagă lumile paralele? Dacă

Pierre Deville şi Nathalie Porter au păşit fără voie în trecut, în 1934 un pilot a zburat cu avionul său deasupra unui… aeroport al viitorului. 5 Sir Victor Goddard, Mareşal al Aerului şi erou din Primul Război Mondial, naviga prin ceaţă şi ploaie deasupra Scoţiei. Pilotând la o altitudine joasă în căutarea unor repere terestre de orientare, a desluşit o configuraţie familiară: piste, aparate de zbor, hangare. Deasupra ei cerul era senin şi, pe una dintre pistele scăldate în soare a văzut tehnicieni îmbrăcaţi în salopete albastre şi un biplan galben, care decola chiar în clipa aceea. Era aeroportul de la Drem (Lowland – Scoţia) aflat între Râul Tyne şi coasta golfului Firth of Forth de la Marea Nordului.

Dar acest aeroport (foarte activ în 1914 – 1921) se număra printre bazele închise la începutul anilor '30, datorită efectelor nefaste ale Marii Crize… Lansat abia în 1935, programul de dezvoltare al Royal Air Force viza cu precădere escadrilele care apărau teritoriul britanic („*Home Defence Act*"). Între 1935 şi 1938 bugetul RAF-ului a crescut de la 35 la 111 milioane lire sterline, iar personalul de la 45.000 la 65.000 de tehnicieni şi piloţi. Drem a fost mărit şi modernizat, apoi atribuit Comandamentului de Antrenament al Aviaţiei (Training Command). Echipele sale de la sol erau dotate cu noile salopete albastre introduse în 1936, iar escadrilele au primit în 1938 avioane de vânătoare biplane *Hawker Hind*, vopsite în galben.

Biplanul Hawker Hind, *bombardier uşor în anul intrării în producţie de serie (1934), avea 2 mitraliere de 7, 62 mm şi 227 kg bombe, atingând viteza de 298 km/h şi plafonul maxim de 8.045 m. A rămas în serviciu RAF (şi al aviaţiilor militare din alte 7 ţări) între 1935 şi 1939. Dar, încă din 1938, Fighter Command începuse să livreze asemenea aparate, dezarmate şi vopsite în galben, către Training Command. Însă atunci când Sir Victor Goddard l-a văzut pe aeroportul Drem*, Hawker Hind *nici măcar nu zburase vreodată, prototipul său executând primele probe de zbor în septembrie 1934 (arhiva Dan Apostol)*.

Clipe în Eternitate însă Goddard văzuse toate astea în 1934! *Atunci*, şi-a continuat zborul spre Edinburgh, intrând din nou în ceaţă. Şi-a amintit incidentul – după propria declaraţie – abia patru ani mai târziu când, la o inspecţie a găsit aeroportul Drem identic „viziunii" sale. Nu era posibil ca un ofiţer superior de rangul lui Goddard să nu ştie că, în 1934, baza de la Drem era închisă, iar biplanele RAF erau vopsite în *alb*, nu în *galben*. Şi atunci? A ales, conştient sau nu, să ignore fenomenul… Căci, dacă o imersiune în trecut este o experienţă adesea traumatizantă, o călătorie în viitor implică riscuri aproape inimaginabile.

Timpul este asemeni unui drum: călătorul se poate opri la un moment dat ca să privească locurile pe unde a trecut, schimbate doar de perspectiva mereu diferită din care le observă. Ceea ce vede în urmă s-a întâmplat deja – rămâne stabilit, imuabil. Pentru ceea ce se află înainte vor exista însă întotdeauna itinerarii alternative, răscruci unde acţionează liberul arbitru sau întâmplarea, într-un eventual continuum trecut-prezent-viitor, acestea sunt concepute într-o existenţă simultană, nu şi în interacţiune. Consecinţele unei imixtiuni – chiar neintenţionate – în viitor ar fi, evident, catastrofale.

Şi, totuşi… Cum, de unde au apărut uluitoarele invenţii ale lui Leonardo da Vinci, toate cunoştinţele teoretice, realizările tehnice, ştiinţifice şi artistice care devansează cu secole sau milenii epocile când s-au materializat? S-au datorat geniului creatorilor ori sunt urmarea unei priviri aruncate prin fereastra Timpului, limpezită o clipă de ceţuri?

Iar dacă cineva, sau mai mulţi, au făcut-o, pot fi oare condamnaţi? Dacă într-un ipotetic scenariu cosmic Omul s-ar afla iarăşi în faţa Mărului Cunoaşterii – de data asta conştient de caracterul ireparabil al actului său –, dacă i s-ar oferi din nou Paradisul Ignoranţei sau Purgatoriul Devenirii… ce ar alege?

BIBLIOGRAFIE SELECTIVA

LUCRĂRI DE SPECIALITATE, ENCICLOPEDII, ATLASE:

Battisti, E.

„*L'antirinascimento con una appendice di manoscritti inediti*" (Milano.

G. Feltrinelli, 1962)

Cohen, D.

„*The encyclopedia of Monsters*" (Waltham Abbey, Fraser Stewart, 1991)

Dixon, D., Cox, B., Savage, R., şi Gardiner, B.

„*Les Animaux Préhistoriques*" (Paris, Editions Bordas, 1990)

Dupuis, J.: „*Histoire de l'Inde*" (Paris, Editions du Paris, 1963)

Gould, R.T.

„*Enigmas*" (New York, University Books, 1965)

Grant, J.

„*Monster Mystery*" (London, Quintet-Grange, 1995)

Maurois. A.

„*Histoire D'Angleterre*" (Paris, A. Fayard et Cie, 1967)

Persinger, M.A. şi Lafraiere, G.F.

„*Space-Time Transients and Unusual Events*" (Chicago, Nelson-Hall, 1977)

Snow, E.R.

„*Unsolved Mysteries of Sea and Shore*" (New York, Mead, 1963)

Villeneuve, R.

„*Dictionnaire du Diable*" (Paris, Pierre Bordas et fils, 1989)

Bibliografie selectivă 87

Villeneuve, R.

„*L'Univers diabolique*" (Paris, Albin Michel, 1985)

Wilkins, H.T.

„*Strange Mysteries of Time and Space*" (New York, Citadel Press, 1959)

* * * „*Chronique de l'humanité*" (Paris, Editions Jaques Legrand, 1986)

* * * „*Chronique de la Seconde Guerre Mondiale*" (Paris, Ed. Chronique, 1990)

* * * „*Das Tierreich nach Brehm*” (Leipzig, Urania, 1961)
* * * „*Grand Atlas Bordas*” (Paris, Editions Bordas, 1994)
* * * „*Istoria Lumii în Date*” (Bucureşti, Ed. Enciclopedică Română, 1969)
* * * „*Le Dictionnaire de notre Temps*” (Paris, Hachette, 1988)
* * * „*L'Encyclopaedia Universalis*” (Paris, France Publications, 1968 – 1975)
* * * „*Les Grandes Énigmes*” (Paris, Larousse, 1992)
* * * „*L'Histoire du Monde – Le Moyen âge*” (Paris, Larousse, 1997)
* * * „*The New Encyclopaedia Britannica*” (London, Benton Publisher, 1974)

COLECŢII DE REVISTE:
„NATIONAL GEOGRAPHIC” (National Geographic Sodety, 17* and M. Sts. N.W. Washington DC – 20036 – USA)
„NATURE” (Macmillan Journals Ltd., Brunei Road, Basingstoke Hants. RC-21 – 2XS – UK)
„OMNI” (1965 Broadway, New York, N.Y. 10023 – 5965 – USA)
„SCIENCE ET AVENIR” (S.A. 16, Rue de la Baume – 75008 Paris, France)
„SCIENCE ET VIE” (Excelsior Publications, S.A. 5, Rue de la Baume – 75008 Paris, France)
„SCIENTIFIC AMERICAN” (Scientific American Inc., 415 Madison Avenue, New York, N.Y. 10019 – USA)

CUPRINS

INTRODUCERE 3
LUMI PARALELE 5
Turnurile zeilor 6
Demoni printre noi 13
Monştrii de Dincolo 22
Ultima frontieră 31
Imposibila întoarcere, 39
MAREEA TIMPULUI 53

Armata umbrelor 54
Rătăcitori prin veacuri 59
Clipe în eternitate, 72
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ 86